

Veac nou

ORGAN AL CONSILIULUI GENERAL A.R.L.U.S.

● Vânătoare de tigri

● Homo sapiens

e mai bătrîn?

● Terpsihora

printre noi

Biblioteca Municipality, Biserica
SALA DE CĂȘTI

*Să citim
(și să înțe-
legem)
mai repede*

*De parcă
pe cer ar
străluci
doi sori...*

*Ultima
călătorie
a
solitarului*

Influența Jocurilor olimpice?

Foto: E. Kassia

ANUL XXIV

43

(1232)

25 octombrie 1968
12 pagini, 1 leu

PROZĂ

Vânătoare de tigri

„Intr-o zi, pe la sfârșitul lui decembrie, am primit o telegramă, din gara Oblucie: „Descoperit urmele a trei tigri. Veniți. Avdeev”. Am plecat în formație completă: Bogacev, nepotul lui, Prokopii și eu. La Oblucie s-au alăturat expediției noastre doi vânători experimentați: Avdeev și Ferențev.

Urmele tigrului fuseseră găsite pe malurile cursului superior al riului Sutari. Proviziiile le-am transportat cu ajutorul a 5 cini care aminteau, prin urechile lor blegi, de niște obișnușii dulăi de curte.

Am intrat în taigă o dată cu zorile. Porcii mistreți și maralii, în preajma c. rora trăiesc de obicei tigri, lăsaseră urme pe zăpadă. După un marș nesfârșit, am înnoptat acolo unde ne-a prins întunericul.

— Ia te uită! Au fost ceva fiare p-aici, constată Bogacev cu glas tare.

— Dar tigrii nu sperie mistreții și urșii? I-am întrebat eu.

— Nu. Mistreții, ca și maralii, sînt vicleni: se tirăsc un timp, apoi fac două-trei sărituri și ia-i de unde nu-s.

— Uneori rămi uluit: cite o familie de tigri se aține în preajma unui izvor și chiar alături paște o turmă de mistreți și se plimbă maralii, adăugă Prokopii, veșnicul însoțitor al lui Bogacev.

După șase zile de căutări am dat peste urme proaspete de tigr. Bogacev ne lămurii:

— O tigroaică cu doi pui. Mama merge înainte, iar puii se țin pas cu pas după ea. „Pisoi” trebuie că au vreo optzeci de kilograme.

Am hotărât să înnoptăm acolo și să urmărim tigrii cu cini.

Cînd am terminat pregătirile mai rămăsesse puțin pînă dimineața. Nu puteam dormi. Bogacev ne vorbea cu glas stins despre obiceiurile tigrilor:

— Tigrii de doi ani aproape că nu se deosebesc de cei mari. Un „pisoi” de asta poate ușor da gata pe oricare din noi. Dar sîntem cinci și atunci e cu totul altceva. Aflați că puii de tigr nu se apără unul pe altul, dar mama lor îi ocrotește cu o îndirjire uimătoare. Pentru ca tigrilor să nu întărite cini, fără ei nu putem face nimic, trebuie să-i alungăm cît mai departe de mama lor. De treaba asta o să se ocupe Ferențev. Recunoaște bine urmele. Eu am să minuiesc botnița. Prokopii o să-i prindă laba dreaptă din față, iar Avdeev laba stîngă din față. Dv. vă rămîn labele din spate, mai adăugă el, scrutîndu-mă cu privirea, de parcă ar fi vrut să se convingă dacă sînt sau nu sînt bun de o asemenea treabă.

— Nu vă temeți. Apucați laba și trageți tare într-o parte. Lucrul cel mai de seamă e s-o apucați de sus, să nu-i cădeți în gheare. Dacă Ferențev termină mai repede, o să ne dea și el o mînd de ajutor. Cum zărim fiara, Prokopii și Avdeev au să treacă în stînga mea, dv. în dreapta. Așa-i mai bine. Și nu vă speriați că nu vă mînîncă!

De abia apucaseră să mijască zorile că am și pornit-o pe urmele tigrilor.

Cum mergeam repede, ne-am încălzit. După vreo opt kilometri, am băgat de seamă că urmele se dublau și că una din ele o lua la dreapta. Noua urmă era a tigroaicei, însoțită de unul din pui. Bogacev îl chemă pe Ferențev și-i spuse:

— Faci vreo două sute de metri și începi să tragi. Ii alungi vreo doi kilometri. Fii atent la lătratul cînilor.

Ferențev se luă după urmele celor două fiare și dispăru curînd.

Se așternu o liniște adîncă: părea că ni se aud bătăile inimii. Curînd se auzi un foc de armă, apoi un al doilea. Cel ce trăgea se îndepărta repede de noi.

— Ei, e timpul, ne șopti Bogacev și porni pe urma singuratică a puiului de tigr. N-am străbătut nici jumătate de kilometru și el ne făcu un semn cu mîna să dăm drumul cînilor. Mirosind urma,

cini se preschimbară în niște ghemuri pestrițe care se rostogoleau prin hășisuri.

Bătrînul vîntor mări vizibil pasul;

abia ne mai puteam ține după el. Lătratul cînilor venea dinspre îndălțimile colinei abrupte. Urcușul era tot mai greu. Acum, cini erau undeva aproape. Pe lângă lătratul lor, se auzea și rînditul fiarei și, din cînd în cînd, răgetele ei. Printre tulpinile arborilor goaleu căprioarele, dar tigrul nu se vedea încă. De ce? M-am oprit și am privit în jur. Bogacev se oprise și el în fața mea. Expresia feței i se schimbă. Am înțeles că zărise fiara. Făcîndu-ne semn să ne apropiem, își smulse de pe el scurta de postav.

— Tigrul, șopti vîntorul. Țineți-vă mai aproape de mine. Cînd o să sară, îi astup botul cu scurta, mă arunc în spinarea lui și îi imobilizez labele, ținîndu-l la pămînt.

Și Bogacev începu să înainteze precaut. Noi după el, încercînd să descoperim, printre ramuri, trunchiul de cedru pe care se afla tigrul. Văzîndu-ne, cini începură să latre cu și mai mare însuflețire, răsucindu-se în jurul copacului. De după brad, tigrul ni s-a ivit, însă, dintr-odată în față.

Lipit de trunchiul copacului, fiara răgea furios la cini noștri, cu botul larg deschis, sclipindu-și flăcările verzi ale ochilor. Blana deasă a greabăului i se făcuse măciucă. Unghiile strălucitoare, șlefuite parcă, se înfipseră adînc în coaja trunchiului.

Văzîndu-ne, tigrul scoase un răcnet înfiorător, își luă ochii de la cini și ce-l înconjură și ne ieși înainte. Dar în clipa aceea, teama de oameni îl oprî să facă ultimul salt. Lungit la pămînt, șuieră cu răutate, scrișnînd cumplit din colții necruțători.

Cînd Ivan Bogacev se apropie tiptil de fiara întinsă la pămînt, cu scurta agățată de o prăjină, pe care o înfipse repede drept în botul fiarei, am simțit că mi se taie respirația. Tigrul luă scurta caldă, mirosind a nădușeală, drept o făptură vie și își înfipse colții și ghiarele în ea. Atîta aștepta Bogacev. Cu un salt tineresc se aruncă în spinarea tigrului și îl apăsă la pămînt cu greutatea trupului său masiv. Degetele de

fier ale vîntorului strîngeau ceafa fiarei cu atîta putere încît ochii acesteia se micșorară și se umplură de singe. Dar bătrînul vîntor de tigri n-ar fi izbutit să se mențină în spinarea fiarei vîrgate dacă tovarășii săi nu i-ar fi venit în ajutor.

Fiecare dintre noi își împlini cît mai bine misiunea încredințată. Prokopii, ținînd la pămînt cu genunchiul una din labele din față ale tigrului, se căznea să-și scoată frînghia de la briu. Avdeev reuși înaintea celorlalți să lege cea de a doua labă. Imediat după aceea labele din spate fură legate împreună și prinse zdravăn de cele din față. Țin-

ilustrează elocvent efortul susținut al editurilor românești de a oferi publicului cititor o cît mai bogată gamă de traduceri. Două cifre mărturisesc concludent roadele acestui efort. Prima se referă la traducerea operei lui V. I. Lenin în limba română. Astfel, din 1944 și pînă astăzi au apărut 264 de ediții într-un tiraj de 6.258.000 exemplare. A doua cifră privește traducerea științifică și tehnică. Între 1949—1967 s-au tradus 2.974 de titluri, cu un tiraj total de 11.445.000 de exemplare.

MICA ISTORIE LITERARĂ

Studii despre Blok

Opera lui Alexandr Blok continuă să rețină atenția istoricilor literari din Occident. În ultimii ani, un mare număr de studii, eseuri și articole au reactualizat creația scriitorului aducînd, uneori, contribuții esențiale la înțelegerea ei.

În 1960, a apărut în Anglia cartea lui C. H. Kisch „Alexandr Blok — profet al Revoluției”, iar în 1962, în Statele Unite studiul lui F. D. Reeve: „Alexandr Blok — imaginație și gîndire”.

Țe-a dinții este o încercare de a descrie opera și viața scriitorului; cea de a doua se ocupă de semnificațiile artistice ale operei.

Revista „Slavic and East European Journal” a publicat, în 1965, articolul lui John Putnam: „Alexandr Blok și intelectualitatea rusă”. Cercetătorul american s-a străduit să situeze poetul rus în ansamblul curentelor gîndirii social-politice și literare din Rusia anilor 1906—1908: narodnicismul, curentul mistic, simbolismul. În același scop, Putnam s-a ocupat de relațiile lui Blok cu Gorki, Skitalet, Serafimovici și, mai ales, de acelea cu M. Kliuev.

Un studiu al lui L. Volgel: „Blok în țara lui Dante”, apărut în revista „Russian Review” (1965), ilustrează influența lui Dante asupra operei poetice a lui Blok, după călătoria acestuia în Italia.

Exegeții operei lui Alexandr Blok încearcă și acum, la peste 50 de ani de la apariția poemului „Cei doisprezece”, să-i stabilească cît mai precis semnificațiile. Astfel, istoricul literar François Flamand a publicat, în „Revue des études slaves” (1966), un articol despre un singur vers din poemul susamintit. Versul sună așa: „Cu o coroană de trandafiri albi/Înainte — Isus Hristos”. Comentariul lui Flamand se bazează pe o observație dintr-un studiu semnat de V. Orlov, care arată că în iconografia rusă Hristos nu apare niciodată cu o coroană de trandafiri albi. Cercetătorul francez crede că versul citat din Blok a fost scris sub influența credoului artistic al lui B. Belii, cu simbolistica culorilor care-l caracteriza. „Hristos, spunea Belii, din roz trebuie să devină alb”.

Pe aceeași temă, slavistul norvegian Martin Nag a publicat în revista „Edda” (1964) un studiu în care făcea o apropiere între finalul poemului „Cei doisprezece” și finalul dramei „Brand” de H. Ibsen. Suedezul N.A. Nilsson, într-un articol publicat în revista „Ord och bild”, s-a ocupat și el de semnificația simbolică a prezenței lui Hristos în finalul poemului lui Alexandr Blok.

ZILELE CULTURII SOVIETICE

Viktor Sisoev

Decada cărții

Librăria Universală din București respiră zilele acestea atmosfera unui eveniment cultural deosebit: „Decada cărții sovietice”.

Înăugurată la 17 octombrie a.c., „decada cărții sovietice” s-a bucurat, de la început, de atenția publicului cititor. Zilnic, mij de cumpărători de toate vîrstele și de toate profesiunile se perindă prin fața standurilor-expoziție, care oferă lucrări de toate genurile în traducere și în limba originală. Sectoarele de literatură politică, beletristică și tehnică sînt foarte bine reprezentate. Vizitatorii apreciază albumele de artă veche și modernă, apărute în condiții grafice excepționale. Sectorul care se bucură, însă, de cea mai mare atenție este sectorul cărții științifice și tehnice, cu opere de mare prestigiu ale gîndirii științifice sovietice, precum și numeroase traduceri, în limba rusă, din literatura universală de specialitate.

În același timp, Decada cărții sovietice

cartea

C

Un alt subiect viu dezbătut a fost iluminatul insuficient al locurilor de muncă, din economie sau pur și simplu din neglijență. Așezarea becurilor este cu totul empirică. Prea rareori se face apel la un specialist care să repartizeze rațional lumina, deși numeroase cercetări au demonstrat efectele biologice ale luminii, adică acțiunea ei indirectă asupra organismului uman, în care pătrunde prin nervul optic și acțiunea ei directă asupra pielii. Studiile efectuate au pus în evidență influența luminii asupra sistemelor nervos și endocrin, schimburilor de apă și săruri etc. Un iluminat optim ar evita multe accidente.

Alte lucrări au arătat că atât capacitatea fizică cât și funcțiile intelectuale pot fi tulburate de căldură. Organismul își asigură echilibrul pentru o anumită gamă de temperaturi, dar nu poate face față frigului excesiv sau căldurii insuportabile. Locurile de muncă neîncălzite au dispărut aproape cu desăvârșire; în schimb, căldurii nu s-a făcut mai nimic. Este deci de dorit să se extindă folosirea instalațiilor de aer condiționat. S-au ridicat și glasuri îngrijorate de căldura din ce în ce mai mare care domnește iarna în încăperi și care riscă să scadă capacitatea de adaptare a omului.

IN PLIN MISTER

Ultima călătorie a solitarului

La 20 septembrie, echipajul pescadorului sovietic „C.P.T.-4486”, cu baza la Liepaia, a descoperit în Atlantic — la circa 700 de kilometri vest de Irlanda — un iaht pe jumătate scufundat, cu un catarg sfărâmat și fără echipaj. Bineînțeles, căpitanul navei a adus numaidecât la cunoștința autorităților maritime neobișnuită întâmplare.

Iahtul se scufundase la 54° 55' latitudine nordică și 19° 15' longitudine vestică. Când mica ambarcațiune a fost urcată la bordul pescadorului, în cabina ei a fost găsit un pașaport, eliberat la New-York, pe numele William Willis, născut la 19 august 1893. Într-un sertar special a mai fost aflat un certificat medical eliberat pe același nume, o carte de vizită a lui Willis și jurnalul de bord. Prima însemnare fusese făcută la 3 mai 1968, ultima la 18 iulie. Cea din urmă notă, schițată în calendar, era din 20 iulie.

„C.P.T.-4486” l-a căutat pe Willis aproape o zi întreagă. Dar în zadar...

William Willis s-a născut în Germania; apoi s-a stabilit însă în Statele Unite unde a fost muncitor forestier, docher, marinar. La 60 de ani, singur la bordul plutei „Șapte surioare”, a străbătut Oceanul din Peru pînă în insula Samoa, parcurgînd o distanță de 11.000 de kilometri. Cartea pe care a scris-o după călătorie: „Cu pluta peste ocean” a fost tradusă în multe limbi.

În 1963, în ajunul celei de-a șaptezecua aniversări a zilei de naștere, a mai făcut o călătorie similară. Dar și-a prevăzut în plus pluta cu o pinză, pe care a scris: „Virsta nu-i o piedică”. De astă dată Willis voia să atingă Australia, dar, după o puternică furtună care a avariat pluta, a trebuit să-și întrerupă periplul tot în Samoa. Bătrînul lup de mare nu s-a simțit

însă de fel descurajat. Ci a declarat ziaristilor: „Am acceptat remiza. Dar a doua oară am să ajung cu orice preț în Australia”.

După cum arată zierele americane, anul acesta Willis plecase într-o călătorie în jurul lumii. Intenționa să-și serbeze la bordul iahtului, în plin ocean, a 75-a aniversare a zilei de naștere.

Pentru moment, nu se știe ce s-a întâmplat, și poate că nici nu se va ști vreodată.

INDUSTRIA FARMACEUTICĂ

Maralii și tabelul lui Mendeleev

Un coridor îngust duce spre o încăpere nu prea mare. Prin acest coridor, maralul (animal din familia cervidelor, cu coarne bogat ramificate) înaintează maiestuos, purtîndu-și mîndru podoaba capilară. Căci n-are de unde să știe că peste cîteva clipe nu va mai avea cu ce se mîndri !

Coarnele de maral proaspăt retezate sînt moi la pipăit și acoperite cu un puf fin. Ele cîntăresc cîteva kilograme. Retezarea se face la „domiciliu”, în sovhozurile crescătoare de marali. Tot acolo sînt și conservate. O bună conservare se realizează în două etape. Mai întîi, coarnele sînt de trei ori fierte în apă. Etapa următoare este uscarea în încăperi speciale. De la uscătorie coar-

Mîndru numai de... jumătate din podoaba capilară

nele, devenite mai ușoare, iau drumul fabricilor de medicamente.

Căci podoaba capilară a cerbilor servește de multă vreme ca materie primă în industria farmaceutică. În Uniunea Sovietică este în ultima vreme foarte răspîndit un preparat numit „pantocrin” fabricat din coarne de maral conservate. Insușirile curative ale acestora din urmă sînt strîns legate de activitatea biologică a substanțelor pe care le

conțin. Despre ce fel de substanțe e vorba? Proteine, grăsimi, apă, substanțe minerale. În compoziția coarnelor s-au găsit 20 de elemente din tabelul lui Mendeleev, dintre care în cantități mai mari: calciu, magneziu, fier, siliciu, fosfor, sodiu, potasiu, în cantități mai mici — titan, nichel, mangan, cossitor, plumb, bariu, iar în cantități și mai mici: cobalt, vanadiu, stronțiu, molibden și bor, așa numite microelemente. Aceste microelemente influențează procesele metabolismului intracelular, ale creșterii și respirației tisulare.

Fără cuvinte
Desen de E. Pîno

ENERGETICA

Au viitor centralele maremotrice?

Seducătoare idee să îmblinzești o forță care ridică ritmic nivelul oceanului cu 5-10 metri și frînează rotația Pămîntului. Zeci de ani hidrotehnicienii au căutat s-o capteze și s-o folosească, dar abia în 1935 a fost elaborat un prim proiect, acela al centralei americano-canadiene de la Passamaquoddy, care însă a fost abandonat deoarece nu era economic. De atunci s-au scurs trei decenii și la Rance, în Franța, a intrat în funcțiune o centrală maremotrice de 240 000 kW, care produce energie electrică nu după bunul plac al astrului nopții, ci la ore determinate de om, datorită unei instalații hidraulice extrem de ingenioase. În fața acestei realizări unui specialist francez au fost de părere că ea reprezintă un remarcabil succes al secolului, alții însă s-au opus susținînd că de acum înainte prioritatea trebuie acordată centralelor atomice mai economice și nu viitoarelor supercentrale maremotrice de la Chausey (12 milioane kW.). Iată, așadar, că ideea pare să fie din nou în primejdie. Și totuși, în Uniunea Sovietică a fost recent terminată construcția unei centrale maremotrice experimentale, Anglia a elaborat și ea proiectul unei centrale la Severn, iar Canada proiectele unor grandioase instalații în golful Fundy.

Cum pot fi explicate aceste paradoxuri? După părerea specialiștilor sovietici, energia mareelor nu trebuie opusă celei atomice sau fluviale ci, dimpotrivă, se asociază armonios la activitatea celorlalte centrale electrice. Aserțiune demonstrată de altfel matematic și de savantul francez Robert Gibrat, care a calculat că dacă o centrală maremotrice poate acționa din plin în orele de vîrf, atunci aceasta justifică pe deplin prețul mai ridicat al energiei livrate. L. Bernstein, inginer șef al proiectului centralei sovietice de la Kislaiia Guba, consideră că soarta energiei maremotrice va fi decisă de găsirea posibilităților de scădere a prețului de cost al construcției, care-i inevitabil ridicat, întrucît este realizată în mare și deci lucrările sînt expuse intemperiilor.

Se pare, afirmă inginerul sovietic, că centrala maremotrice de la Kislaiia Guba oferă o soluție în acest sens, anume construirea centralei și barajului într-un centru maritim industrial și transportarea lor și instalarea pe fundații pregătite în prealabil prin lucrări submarine. E o soluție care a revoluționat metodele de construcție ale centralelor maremotrice, dar care n-a fost de fel ușor de găsit. Într-adevăr, blocul centralei trebuia să fie un fel de cheson rezistent și stabil, capabil să plutească și să reziste tempestelor. Inginerii sovietici au avut mult de furcă pentru a găsi metodele de calcul ale unei structuri cu pereți subțiri, a realiza un nou beton, materiale izolante hidraulice și termice, precum și un mijloc de protecție împotriva coroziei electrochimice. La Kislaiia Guba se face o experiență, dar rezultatele ei, sînt de părere specialiștilor, vor confirma punctul de vedere sovietic, care deschide perspectiva utilizării energiei maremotrice pe scară internațională.

Chelneriță 1968

Foto: P. Harni

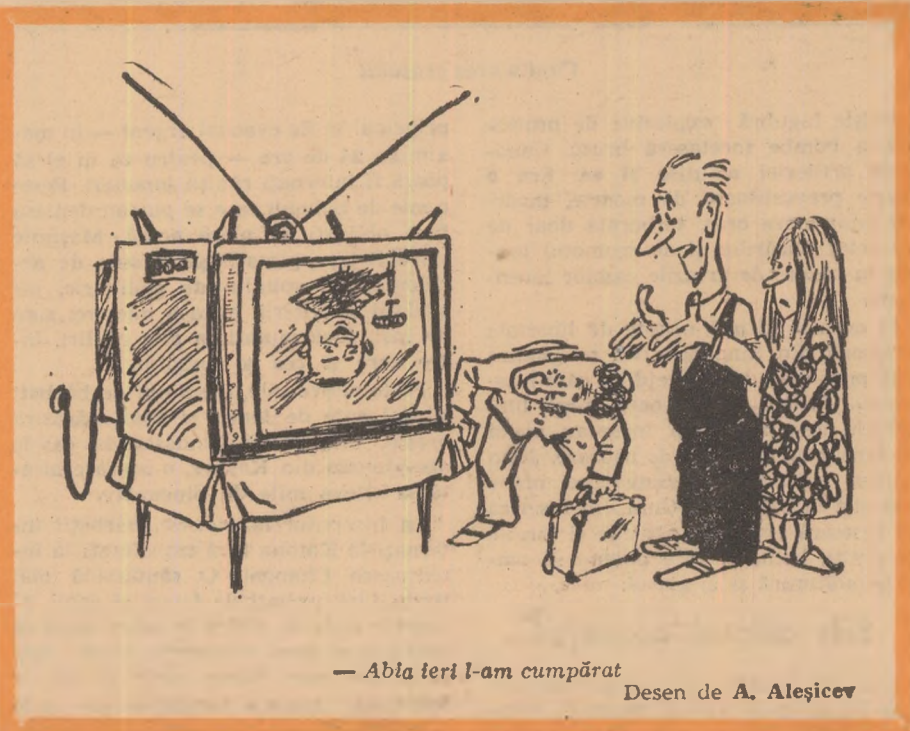
CE SE DISCUTĂ

Parametrii vieții moderne

„Vă rugăm, nu fredonați și nu vorbiți singur în timpul lucrului”. Nu-i exclus ca în curînd să vedem un astfel de afiș în toate birourile. Peste o sută de ingineri și medici întrușiți lingă Roma la Colocviul internațional de ergonomie au atras din nou atenția asupra nocivității zgomotelor intempestive. Într-adevăr, se pare că zgomotul provoacă neliniște cînd este socotit exagerat sau inutil, ori cînd originea lui e necunoscută. Multe persoane își slăbesc automat atenția în fața unui abuz de conversație. Rezultă greșeli de ortografie la ziaristi și funcționari, greșeli de calcul la contabili și salariații bancari. Așadar, nu vorbiți niciodată unui casier care completează o chitanță: s-ar putea să uite un zero!

Zgomotele ascuțite sînt mai dezagreabile decît cele surde, iar zgomotele intermitente și neașteptate mai traumatizante decît cele continue și prelungite. Vecinătatea unei uzine este deci mai puțin supărătoare decît a unui aeroport. Principala consecință nefastă a zgomotului este desigur scăderea acuității auditive, dar se pare că el influențează și circulația sîngelui, consumul de energie, restabilirea puterilor și tendința la îmbolnăvire, deși nu există încă statistici în acest sens.

Raportorii au trecut apoi în revistă mijloacele de luptă contra zgomotului. Pentru mulți răul trebuie înăbușit din fașă și de aceea au propus ca de acum încolo măsurile preventive de ordin tehnic să fie incluse în proiectele tuturor instituțiilor și întreprinderilor noi.

— Abia teri l-am cumpărat

Desen de A. Aleșicev

SINGAPORE

SUB

BOMBE IV

O bătălie pierdută
înainte de a fi început

Coșmarul din „vinerea neagră”

Pentru locuitorii orașului Singapore, week-end-ul care urmă „vinerii negre” fu un coșmar. Sentimentul de rușine și umilință era aproape la fel de cumplit ca proiectilele și bombele care semănau moarte. Mii de soldați deprimați rătăceau pe străzi fără nici un țel. Unii dintre ei ajunseseră în culmea disperării; la un moment dat un ostaș britanic declară deschis în fața unei mulțimi de militari: „E timpul să ne predăm!... Oricum, luptăm pentru o cauză pierdută!”

Atacurile aeriene continuau. În cursul zilei de sâmbătă fură ucise cel puțin 500 de persoane, iar din cauza lipsei de apă mai pe toate străzile făceau ravagii incendii puternice. Mirosul de cadavre descompuse printre ruine deveni insuportabil; oboseli și spăime se adăuga o sete chinuitoare. Generalul de brigadă Simson, comandantul apărării civile, declară că în 24 de ore orașul va fi total lipsit de apă, iar repararea conductelor va cere cel puțin câteva zile după încetarea operațiunilor militare. Dar în clima aceea toridă și prielnică descompunerii, locuitorii erau amenințați nu numai de sete, ci și de ciumă.

După un raid sălbatic cu bombe incendiare, sute de mașini fură mistuite de flăcări într-un depou de lângă Collier-Quay. Bombele atinseseră și clădirea unui depozit în care se aflau materiale pentru organizarea de focuri de artificii cu prilejul Anului nou chinez. Rachețele începură să explodeze, împrăștiind scântei în toate direcțiile.

Acum, când posibilitatea ocupației japoneze era pe cale să devină o realitate, începu goana după unele obiecte de strictă necesitate ca, bunăoară, brice pentru bărbierit, periute de dinți și, bineînțeles, țigări. Probleme deosebit de grele aveau de rezolvat însă mamele cu copii mici. De câteva săptămâni aceste femei ofereau un spectacol sfîșietor. Unele dintre ele, încrezătoare în comunicatele militare care, de fapt, erau false, refuzaseră să plece fără soții lor. Altele, complet lipsite de bani, aveau nevoie stringentă de îmbrăcăminte pentru copii, dar în acele zile grele nu mai exista nici o organizație oficială sau filantropică căreia i s-ar fi putut adresa.

Duminică, în zori, generalul Percival primi o teigramă de la generalul Archibald Wavell, care îl înștiința că putea să capituleze. La 9,30, Percival îi convocă pe comandanții militari pentru o scurtă consfătuire la cartierul general care se repliase la Fort Canning, în centrul orașului. Cu o voce stinsă, el expuse pe scurt situația: Singapore nu mai avea aproape deloc rezerve de apă și de alimente, de muniții și carburanți. Imensele stocuri făcute de englezi în vederea asediului fuseseră capturate de japonezi. Ca să poată rezista mai departe, armata britanică trebuia să reintre în posesia lor. Ce părere aveau generalii? Se putea declanșa un contraatac pentru recucerirea importantului punct strategic Bukit Timah și a marilor depozite de alimente și muniții care se aflau acolo? Nu, generalii nu credeau cu putință acest lucru. „Dacă lucrurile stau așa, rosti Percival în încheiere, singura alternativă este capitularea”.

Generalul Gordon Bennett își aminti mai târziu de acele clipe grele în următoarele cuvinte: „Într-o atmosferă plină de amărăciune am hotărît să depunem armele”.

Chiar în aceeași seară generalul Percival și trei ofițeri de stat major porniră spre Bukit Timah. Când se apropiară de sat, coborîră din mașină, desfășurară un steag alb și drapelul Imperiului britanic și, escortați de o patrulă japoneză, se îndreptară spre clădirea companiei „Ford”, în care se instalase statul major

nipon. Generalul Percival fu poftit să ia loc, iar peste câteva minute în încăperea intră generalul Yamashita.

Dacă pînă atunci generalul britanic mai nutrise unele speranțe în ce privește condițiile de capitulare, în momentul acela ele i se spulberară definitiv. Cu mina dreaptă strînsă în pumn, de parcă s-ar fi pregătit să lovească cu el în masă, și încăpăținat ca un bulldog, Yamashita declară: „Japonezii nu doresc să audă nimic altceva în afară de o capitulare necondiționată”.

Percival încercă să protesteze, dar Yamashita fu de neclintit. „Vă convin condițiile noastre sau nu?” — răcni el în încheiere.

Generalul britanic își dădu seama că orice insistențe ar fi fost inutile, așa încît înclină capul în semn de încuviințare. Capitularea trebuia să aibă loc chiar în aceeași seară, la 20,30, iar japonezii urmau să intre în Singapore a doua zi dimineața.

La ora 20,30 asupra orașului se lăsă

date de învingători fu și cel adresat funcționarilor britanici cu funcții importante de a-și continua activitatea. Motivul? Insula fusese cucerită cu o lună mai devreme decît data fixată, așa încît administrația civilă se mai afla la peste o mie de mile în nord.

Vrînd să arate că acum ei erau stăpîni, soldații japonezi se purtau fără milă cu cei învinși. Generalul de brigadă Simson se încredință personal de acest lucru cînd străbătu orașul împreună cu doi ofițeri niponi. În timp ce se apropia de docuri, Simson observă vreo cincisprezece locuitori cu mîinile legate la spate cu sîrmă ghimpată. Printre ei se aflau și opt chinezi; japonezii îi împinseră înainte cu paturile armelor și chiar acolo, sub ochii îngroziți ai ofițerului britanic și ai mulțimii adunate în preajmă, călăul le reteză capetele cu o sabie de samurai.

Imediat ce intrară în oraș, autoritățile de ocupație dădură ordin ca spitalul

pii, iar restul îi lăsase în grija unor surori medicale. Episcopul Singapore-lui, care nu fusese internat, făgăduise să vegheze asupra lor.

Numai bătrîni, bolnavii și femeile însărcinate beneficiară de mijloace de transport. Ceilalți trebuiră să străbată pe jos o distanță de șapte mile, deci peste unsprezece kilometri. Unii luaseră cu ei și rișe, pe care le încercaseră cu crătioare, țigări, prosoape și chiar ziare. O femeie își pusese pe cap un abajur ca să se ferească de razele fierbinți ale soarelui.

Osîndiții ajunseră la destinație abia după o zi de mers. Cînd mai aveau de străbătut pînă la porțile închisorii doar cincizeci de yarzi (un yard — 0,914 m), coloana se opri o clipă, vrînd parcă să-și adune forțele, să acumuleze curaj pentru zilele extrem de grele care o așteptau. La un moment dat, o femeie care se afla în frunte strigă: „Să intrăm înăuntru cîntînd!”.

Cineva începu să fredoneze o melodie și patru sute de glasuri obosite, răgușite, i se alăturară. Cînd coloana ajunse la poartă, cîntecul fu auzit de soții și prietenii care se aflau înăuntru, îndărătul unui zid înalt și gros. Aceștia răspunseră printr-o explozie de entuziasm și vocile lor, mai profunde, mai groase și mai puternice, începură să se înalțe spre tării.

Insula Diavolului

Se poate spune fără exagerare că nu mai speranța îi ținu în viață pe deținuți vreme de trei ani și jumătate. Nimeni nu avea nici cea mai mică șansă de evadare din minusculul petec de uscat pierdut în imensitatea oceanului: Insula Diavolului. Viața celor închiși acolo era un coșmar neîntrerupt. Mulți internați muriră de inanție, alții din pricina bolilor, căci japonezii nu le dădeau nici un fel de asistență medicală. Deținuții bolnavi de diabet cronic, bunăoară, se stingeau vîzînd cu ochii, deoarece administrația închisorii refuză să le dea insulină, cu toate că aveau medicamentul.

Japonezii erau necruțători în încercările lor de a reprima mișcarea clandestină chiar și printre deținuți. Specuții erau deseori închiși în cuști mai bine de un an. În 1943, treisprezece inși sucombară în cursul unei „anchete” din cauza torturilor la care fuseseră supuși. Uneori, valul de teroare cuprindea tot lagărul. Timp de câteva luni fu interzisă orice activitate în cuprinsul închisorii și se micșorară rațiile de alimente chiar și pentru copii.

La 5 septembrie 1945, după eliberare, cînd se înapoiară la Singapore, foștii internați fură surprinși în primul rînd de aspectul orașului care rămăsese neschimbat. În sinea lor fuseseră convinși că japonezii aveau să-și pună amprenta asupra mării metropole și a locuitorilor ei. Dar se înșelaseră, Singapore era același.

În 1959, colonia Singapore își dobîndi independența. Acum în oraș se construiesc școli noi și zgîrie nori, orașul se dezvoltă. Doar fluviul, brăzdat ca de obicei de bărci, se îndreaptă alene spre mare, așa cum a curs și pînă acum și cum va curge și de aici înainte, mereu, întotdeauna, vrînd parcă să ne amintească că pot izbucni războaie, că pot dispărea imperii și dinastii, dar splendida insulă va rămîne mereu aceeași.

N. Barber

Capitularea orașului

o liniște lugubră: exploziile de proiectile și bombe încetaseră brusc. Canonada artileriei amuțise și ea. Era o liniște prevestitoare de moarte, moartea unui mare oraș, tulburată doar de trosnetul flăcărilor și de zgomotul produs în cădere de grinzile caselor incendiate.

În această ultimă noapte de libertate locuitorii din Singapore nu se gîndiră însă prea mult la primejdiiile care-i așteptau. Pentru prima oară după luni de zile de spaimă, ei încercau acum un sentiment puternic de ușurare. John Wilson, episcopul de Singapore, oficie o slujbă la catedrală. Cum din biserică nu fuseseră evacuate paturile și tîrgile cu rănii, bolnavii care puteau să cînte își alăturară și ei glasul.

Sub călcîiul ocupației

Luni dimineața, curînd după răsăritul soarelui, primele unități japoneze intrară în oraș. Printre cele dintîi ordine

principal să fie evacuat urgent — în maximum 24 de ore — pentru ca în el să poată fi internați răniții japonezi. Peste o mie de bolnavi care se puteau deplasa fură obligați să plece acasă. Mașinile salvării transportară șapte sute de accidentați la spitalul de psihiatrie, iar soldații și ofițerii, circa o mie trei sute de inși, fură mutați în alte clădiri, între care și cea a clubului.

Peste câteva zile, două mii de bărbați și trei sute de femei și copii părăsiră orașul, urmînd să locuiască în casele abandonate din Katong, o așezare aflată la cîteva mile de Singapore.

La începutul lui martie, bărbații internați la Katong fură transferați la închisoarea Changai. O săptămînă mai târziu fură urmați de femei și copii, al căror număr se ridică în scurt timp la patru sute prin adăugarea unui nou grup din care făcea parte și Sicilia Williams. Aceasta împărțise pe unde putuse un număr cît mai mare de co-

INTERVIU

Terpsihora printre noi

Epoca noastră, care a inventat multe, a inventat și „monștrii sacri”. Mitologia modernă populează cu noile zeități un Olimp mult mai labil decât predecesorul său antic și fără domiciliu fix. S-au schimbat și raporturile dintre adoratori și adoratori. Departe de a se teme, ca strămoșii lor, de mânia lui Zeus și a incurcatei sale familii,

Munca de pedagogă e mai îngrată...

adoratorii de astăzi au de spus un cuvânt hotărâtor pentru soarta adoratorilor. Dar există zei mai presus de capricii, de mode trecătoare, simbolizând însăși arta pe care o slujesc. Ca, de pildă, Galina Ulanova. Numele ei e sinonim cu baletul și sună ca un monument public. Așa cum nu ne putem imagina Parisul fără Turnul Eiffel, Pisa fără turnul înclinat sau Moscova fără Kremlin, tot așa nu putem concepe baletul fără Galina Ulanova. Ea a înscris în istoria dansului un capitol nemuritor și dacă vechii greci, cărora le-a ajuns fantezia pentru toate, nu ar fi inventat-o pe Terpsihora, muza dansului s-ar fi numit desigur Galina Ulanova.

Acesta este „monstrul sacru”...

Omul real surprinde prin simplitate și modestie, printr-o economie a gesticii care nu o trădează pe marea dansatoare, capabilă să exprime orice cu trupul ei admirabil lucrat.

Dar balerina nu este numai talent, grație, gingășie, ci totodată o gândire, un om de idei, de teorie coregrafică. De aceea, prima noastră curiozitate a fost să-i aflăm părerea despre tendințele de a pune baletul pe baze noi, moderne.

— Vedeti, noul se interpretează în mod diferit. În balet ei nu este absolut. Punctul de pornire rămâne tot

școala clasică. Dar anumite încercări sint, realmente, meritorii. De exemplu, în Olanda am văzut un spectacol fără muzică, bazat numai pe ritm. Noutatea acestei forme era, însă, strict legată de conținut. Era vorba de marșul spre libertate al unui grup de oameni înlănțuiți. Ritmul se integra în temă. La noi face lucruri remarcabile cuplul Natalia Kasatkina și Vladimir Vasiliov.

— După câte știu, Iuri Grigorovici intenționează să renoveze „Lacul lebedelor”. Ce înseamnă a înnoi, a moderniza un astfel de spectacol, care este un exemplu de clasicism coregrafic?

— Înseamnă a elimina acele momente legate fie de subiect, fie de modul de exprimare, sau și de una și de alta, care sint naive, depășite, sau a le apropia de părțile etern viabile ale spectacolului.

— V-am văzut în filmul „Romeo și Julieta” și din intensitatea cu care trăiați drama Julietei mi-am dat seama că vă iubeați mult eroina. În cariera dv. prodigioasă au fost și personaje pe care nu le-ați iubit?

— Nu. Poate nu în aceeași măsură, dar le-am iubit pe toate. Fără dragoste nu so poate face nimic.

— Chiar dacă tehnica este impecabilă?

— Chiar. Strălucirea ei nu poate înșela la infinit.

— Care dintre partenerii dv. v-au convenit mai mult, v-au ajutat să vă reliefați mai bine personalitatea?

— O, partenerul are un rol foarte important. Trebuie nu numai să te acomodezi cu el tehnic, să te obișnuiești, ci și să gindesti la fel, să simți la fel. La Leningrad am lucrat mult cu Sergheev, la Moscova cu Gabovici, cu Iuri Jdanov.

— Eleva dv., Ekaterina Maximova, este azi o vedetă. De cine vă ocupați în momentul de față?

— Tot de ea! Intregu-i repertoriu, Katea l-a pregătit cu mine. Și tot de Nina Timofeeva. Probabil că în curând voi avea o elevă nouă, extrem de talentată, Natașa Rogozina.

— Ce vi se pare mai greu: munca de balerină sau cea de pedagogă?

— Amândouă sint grele. Dar munca de pedagogă e mai îngrată.

— Dar celebritatea, cum vi se pare?

— Obositoare!

E drept, ziaristii au asaltat-o fără milă...

Julia Scutaru

CINEMA

Crimă în Cosmos în anul 2001

Ce va găsi omul când, în sfârșit, stăpîn pe tehnică, va putea explora spațiile infinite ale universului?

Este întrebarea pe care o pune regizorul american Stanley Kubrik, în filmul „2001, Odiseea cosmică”, apărut pe ecrane, printr-o fericită coincidență, chiar în zilele când sonda lunară „Zond-5” făcea înconjurul Lunii, revenind apoi pe Pământ. Intr-adevăr, unde vom fi în anul 2001?...

Pină atunci, să vedem ce se petrece în Odiseea lui Kubrik — care s-a impus acum cițiva ani cu un film de îndrăzneală demascare a preparativelor atomice: „Doctorul Strangelove sau cum m-am îndrăgostit de bomba cu hidrogen”.

Așadar, anul 2001... Omul a pus stăpînire pe spațiul cosmic. Luna e locuită; pe solul ei trăiesc copii care n-au văzut niciodată Pământul. Stații de legătură permit voiajorilor din Cosmos să se odihnească, să aștepte corespondența. Imponderabilitatea face parte din universul călătorilor. Fiecare deplasare este un balet și prin hublouri se vede valsul stelelor pe melodia „Dunării albastre” a lui Johann Strauss, ironic modernizată...

Deodată, în acest univers irupe un bolid negru, de formă conică, o navă cosmică trimisă spre planeta Jupiter, cu cinci cosmonauți la bord. Trei dintre ei se află în stare de hibernare, pentru mai multă comoditate. Ceilalți doi conduc nava cu schimbul. Dar adevăratul ei comandant este Hal, un robot ultra perfecționat, care știe tot, vede tot, aude tot. Hal execută nu numai manevrele de zbor fundamentale, dar este inzestrat și cu sentimente, cu voce omească. Creierul lui electronic poate lua hotărâri autonome, „inteligenta” lui mecanică este atît de dezvoltată, încît îl face să cunoască viciile omului: invidia, orgoliul.

Într-o zi, în urma unei neînțelegeri, a unei greșeli care i se atribuie, Hal se supără și hotărăște să-i ômoare pe cosmonauți, ca să îndeplinească singur complicata misiune ce le-a fost încredințată pe Pământ. De ce să împartă

gloria cu alții? Și începe să-și pună în aplicare planul criminal. Patru cosmonauți îi cad victimă, dar al cincilea, Dave, reușește să-l deconecteze și să blocheze principalele celule „raționale” ale creierului său electronic. Cuprins de panică, Hal, ucenicul-vrăjitor, redevine robotul docil în mina omului.

Zborul pe Jupiter, pe care acum îl conduce Dave, a fost plănuț pentru găsirea unui obiect tainic, inzestrat cu puteri magice, pe care l-ar fi ascuns acolo, cu patru milioane de ani în urmă, locuitorii unei planete ajunse la un stadiu extraordinar de civilizație. Dar, cînd Dave aterizează pe Jupiter, constată că acolo nu există nici viață, nici ființe misterioase, ci doar un perpetuum filozofic...

Acest final a stîrnit nedumerire. Întrebat ce a vrut să spună cu el, Kubrik a răspuns: „Artistul nu trebuie să explice. Ce-ar fi fost dacă, sub portretul Giocondel, Leonardo da Vinci ar fi scris: „Zîmbește fiindcă a primit vești bune”?

Să ne mulțumim cu acest răspuns spiritual, mai ales că finalul nu e chiar lipsit de forță de sugestie. Iar pină la final, avem un film bine făcut, frumos colorat și cu impresionate peisaje cosmice.

V. Basov

FESTIVALURI

Concurenți pe portativ

Înființat anul trecut, Festivalul internațional al cîntecelor pentru tineret de la Soci s-a maturizat rapid, beneficiind la actuala ediție de un mare număr de concurenți bine puși la punct. Concurenți în carne și oase și concurenți pe portativ. Fiindcă la Festivalul de la Soci se întrec nu numai interpreții, ci și cîntecele.

Juriul internațional a avut de ales între paisprezece cîntece în care autorii răspund celor mai arzătoare probleme ale epocii noastre. De la tribuna festivalului au răsunit apeluri pasionate pentru pace, pentru prietenie între popoare, pentru fericirea oamenilor, pentru un viitor luminos al tinerei generații.

La capătul competiției (festivalul a durat numai două zile, dar două zile suprasaturate) a ieșit învingător cîntecul „Steagul roșu” al compozitorului Karl Heinz Ozasek din R.D.G.

Premiul II a fost acordat cîntecului „Chemarea vieții” de George Grigoriu, în interpretarea plină de temperament — cum subliniază presa sovietică — a lui Dorin Anastasiu. Entuziasmul cu care cîntecul a fost primit de spectatori a inspirat unui reporter următorul comentariu: „Afară se dezlănțuise furtuna, iar în sală se dezlănțuiseră aplauzele...”

Premiul III a fost cîștigat de cîntecul „Timpul”, pe care talentatul compozitor sovietic A. Ostrovski l-a scris cu puțin înainte de moartea sa neașteptată.

Concursul interpretelor s-a încheiat cu victoria Pașei Hristova (Bulgaria) și a Olgăi Sorokina (U.R.S.S.), urmate de Yolanta Boruszewicz (Polonia) și Zsuzsi Mary (Ungaria), la fete, și a estonianului Woldemar Kuslap, urmat de Gheorghii Mincev (Bulgaria) și Tadeusz Wozniak (Polonia) — ambii premiul II și Gerelt'od Narangijn (Mongolia), la băieți.

PORTRET

Mitul „gorila Ventura” și adevărul

„Hrăpărețul” este cel de al 45-lea film al popularului actor francez Lino Ventura. La Vera Cruz, în Mexic, într-o lume pestriță, Ventura, aventurier bărbos venit din lumea largă, ucide pentru 20 000 de dolari pe președintele unei imaginare republici sud-americane. În ultimele luni, actorul a citit 37 de scenarii, dar le-a respins pe toate, negăsind în ele un rol care să-l atragă. „Pentru a face un film bun — a explicat el — e nevoie de trei lucruri: 1) un subiect bun, 2) un subiect bun, 3) un subiect bun. Ceea ce nu-i ușor de găsit”. Dar cu „Hrăpărețul”, el socotea că a găsit unul dintre cele mai bune, dacă nu chiar cel mai bun rol al vieții lui.

Cel care azi își poate îngădui să refuze cu nemiluita scenariu, a avut o copilărie chinută și un început de viață în care nimic nu prevestea o carieră artistică de asemenea proporții. Lino Ventura s-a născut în 1920 ca fiu al unor emigranți italieni săraci. La 12 ani a trebuit să abandoneze școala ca să-și câștige existența. Timid, debil, mereu flămînd, a fost întîi boy la un hotel parizian, apoi a făcut toate meseriile, ajungînd în cele din urmă luptător profesionist: un colos de 100 de kilograme de mușchi. În 1950 a cîștigat titlul european la catch. Dar tot în 1950 cariera lui de luptător ia sfîrșit. Aruncat într-o seară peste corzi, își fracturează șase coaste...

Timp de patru ani organizează meciurile din sala Wagram pe al cărei ring a cunoscut celebritatea sportivă. E foarte stimat pentru corectitudinea și priceperea cu care lucrează, dar în cartierul lui, Neuilly, provoacă teamă și nu zîmbește niciodată.

Într-o zi, regizorul Jacques Bekker are nevoie de un „dur” care să nu zîmbească niciodată. Un cunoscut al lui Lino Ventura i-l recomandă pe acesta, dar Ventura nu-l ia în serios și refuză să se întilnească cu Bekker. În cele din urmă cunoștința lor are totuși loc și se soldează cu o capodoperă poliștă: „Nu vă atingeți de pradă”. Mitul „gorila Ventura”, „durul cel mai dur al ecranului francez” s-a născut...

Ascensiunea a fost rapidă. Actorul, care n-a avut alte „universități” artistice decît sălile obscure de cinema, a început sub semnul idolilor săi: Spencer Tracy, Jean Gabin, Henry Fonda, Gary Cooper, dar a ajuns foarte repede la un tip propriu de eroi.

Tema preponderentă numeric în cariera lui de pină acum, gangsterii, nu-i epuizează însă posibilitățile. Filme ca „Marie-Octobre”, „Un taxi pentru Tobruk”, „Aventurierii” ne-au familiarizat cu eroi generoși, romantici, animați de idealuri curate, de sentimente frumoase. De altminteri, unul dintre filmele favorite ale lui Ventura este „Aventurierii”, pentru că exaltă prietenia, iubirea romantică, puritatea relațiilor dintre oameni. Actorului îi place să pună în evidență sentimente omești autentice, capabile să miște, să cheme, să mobilizeze.

În viața de toate zilele Lino Ventura este un om simplu, deschis, căruia îi plac cîntecele lui Aznavour și Bécoud, jazzul bun, filmele western. Are o mare slăbiciune pentru copii. Eforturile lui pentru ajutorarea copiilor nenorociți sint impresionate. Actorul primește sute de scrisori pline de durerile lumii și nu le lasă fără răspuns, oricît ar fi de ocupat.

Tamara Șelgunova

George Grigoriu călduros felicitat de interpretele Acvilina Severin (România) și Yolanta Boruszewicz (Polonia)

arta

a

FIZICĂ

Un rapid pentru căldură

Dacă fierbem apa de ceai într-un fabric de aluminiu, trebuie să avem la îndemână un șervet cu care să-l apucăm de coadă, căci altfel ne frigem. Din cauza acestei încălziri rapide metalele sînt considerate bune conducătoare de căldură. În realitate, deși mult superioare altor substanțe, nici ele nu pot „transporta” o mare cantitate de căldură lată un exemplu: dacă la capătul unei bare de cupru cu diametrul de 2,5 cm și lungimea de un metru s-ar aplica o energie termică de 10 000 wați, diferența de temperatură dintre cele două extremități ar fi de 16 000 de grade. Aceasta înseamnă că în timp ce un cap s-ar transforma în vapori mai fierbinți decît cei de la suprafața Soarelui, celălalt ar rămîne la temperatura camerei.

Transportul de căldură joacă însă un rol tot mai important în multe domenii ale tehnicii moderne. O centrală atomică, de pildă, începe prin a produce energia calorică, care trebuie extrasă din „miezul” reactorului pentru a putea fi transformată în energie electrică. Aproape tot aparatul electric generează căldură ca un produs se-

diul gravitației, așezînd cazanul mai jos decît condensatorul, sau al unei pompe. Conducta de căldură funcționează și împotriva gravitației și nu reclamă nici o instalație auxiliară. Plasele fine de sîrmă care o căptușesc pe dinăuntru asigură revenirea lichidului. Cum? Porii lor fini și continui echivalează cu niște capilare. Or, se știe că prin acestea lichidul înaintea de la sine, grație îmbinării a două forțe: tensiunea superficială a lichidului și forța de atracție capilară (dintre lichid și peretele vasului).

Remarcabil este și faptul că vaporii înmagazinează energia calorică la temperatura la care au luat naștere și o păstrează astfel pînă ce dau de o suprafață mai rece. În consecință, temperatura este aproape identică pe toată lungimea conductei și aceasta explică marea ei conductibilitate termică. Iată o comparație edificatoare: o energie termică de 11 000 W a putut fi transportată pe 75 cm printr-o conductă de 2,5 cm în diametru aproape fără pierdere de temperatură. Același rezultat ar fi fost obținut cu un bloc de cupru cu diametrul de 3 m și greutatea de 40 t.

Conductele construite pînă acum funcționează la temperaturi variînd între punctul de înghețare și 1980 grade, iar energia transportată merge de la cițiva wați la 17 000 W. Lichidul poate fi alcool metilic, acetonă, apă, mercur, potasiu, sodiu etc. În rezumat, conducta de căldură este un dispozitiv unic și multilateral, găsindu-și aplicare în instalațiile de transformare a energiei electrice în energie termică, pentru derivarea căldurii generate de aparatul electric și electronic, la răcirea motoarelor electrice și în sistemele de reglare termică ale navelor cosmice.

PEDAGOGIE

Să citim (și să înțelegem) mai repede

Viteza lecturii depășește rareori 250 de cuvinte pe minut. E un ritm nesatisfăcător pentru cantitatea de informații pe care ne-o oferă numărul tot mai mare de cărți, reviste, ziare; în plus, el nu asigură perceperea textului citit decît în proporție de 75 la sută.

Accelerarea lecturii e privită azi ca una din cele mai importante probleme ale raționalizării muncii intelectuale, cu condiția ca ea să fie însoțită de înțelegerea maximă a textului citit. Experiențele făcute au arătat că deprinderea cititului poate fi perfecționată, ca orice altă deprindere, prin antrenament. Ce se înțelege, însă, în cazul lecturii, prin antrenament?

Acum două decenii, psihologii și pedagogii au elaborat un sistem de exerciții bazate pe legile percepției vizuale care, la rîndul lor, fuseseră utilizate de cîtiva timp în descifrarea accelerată a hîrtiilor oficiale. Primele cursuri de perfecționare a lecturii au fost deschise în cadrul unor universități din Anglia și S.U.A.

În cursul antrenamentelor oamenii de știință au studiat, prin metode fotografice, mișcările ochilor în procesul lecturii. S-a constatat, astfel, că ochii nu urmăresc textul rînd cu rînd: într-un interval de o oră ei se află în mișcare doar 3 minute și în repaos total 57 de minute. În starea de repaos a ochilor se produce perceperea informației și transmiterea ei către creier. Așadar, cantitatea de informație transmisă e cu atît mai mare cu cît ochiul în stare de repaos cuprinde mai multe cuvinte. De unde concluzia, care dă cheia accelerării lecturii: un bun cititor trebuie să cuprindă cu ochii o porțiune cît mai mare din text într-un timp cît mai scurt. Nimic mai simplu, în aparență. Intervin însă unele deprinderi formate din copilărie, cum ar fi citirea fiecărui cuvînt separat (însoțită deseori de mișcarea corăspunzătoare a buzelor), lipsa de concentrare, care îi face pe unii să revină asupra frazei citite etc. Toate acestea fac, așa cum au arătat experiențele, ca viteza lecturii unui om adult să fie de cele mai multe ori egală cu aceea a vorbirii lui.

Un prim pas pe calea accelerării lecturii este deci depășirea „barierei fonice”, disocierea sensului unui cuvînt de veșmintul lui sonor. Dar creierul

nostru poate prelucra o cantitate mai mare de informații decît cea furnizată chiar de o lectură lipsită de impedimentul „barierei fonice”. O demonstrație a acestui aparat de perfecționare a lecturii. El are o deschizătură acoperită cu o clapă ce se poate deschide pentru 1/25, 1/50 sau 1/100 de secundă, răstimp în care cititorul vede cifre, litere și combinații de litere. Antrenamentul constă în creșterea progresivă a numărului de cuvinte și a dificultății sensului lor, perceperea acestuia făcîndu-se într-un timp din ce în ce mai scurt. Gradul de înțelegere e controlat prin întrebări suplimentare puse de conducătorul experienței. Antrenamentul la Frazoscop nu durează decît 20 de minute pe zi, timp de cîteva săptămîni sau luni, după capacitatea subiectului.

CHIMIE

Miracolele „osmozei inverse”

Cu cît un organism viu e mai complex și mai mobil, cu atît are mai mare nevoie de apă. De asemenea, societățile care se modernizează devin adevărate prăpastii hidrofile. Resursele naturale de apă dulce: izvoarele, straturile subterane, lacurile și riurile încep însă a se dovedi neîndestulătoare într-o seamă de regiuni ale globului, în care această situație e și mai mult agravată de poluarea industrială a apelor neconsumate.

De aceea, de cîtiva ani, în mai multe țări se depun intense eforturi spre a găsi cele mai adecvate mijloace de producere a apei dulci plecînd de la apa de mare.

Pînă acum se cunosc trei mari soluții pentru a separa sarea din apă: distilarea, electrodializa și osmoza inversă. Cea dintîi e valabilă mai cu seamă pentru debitele mari, a doua nu e încă bine pusă la punct, a treia este foarte promițătoare pentru debitele reduse.

Așa cum o arată de altminteri și denumirea, osmoza inversă este contrariul osmozei, fenomen care face ca celulele vii să absoarbă apă fără ca prețiosul lor conținut să se dilueze în mediul exterior. Dacă de o parte a unei membrane semi-permeabile (de pildă, o bășică de porc) punem o soluție sărată, iar de cealaltă apă pură, vedem numai decît cum apa pură traversează membrana spre soluția sărată. În partea în care se află aceasta, nivelul lichidului crește, în timp ce de cealaltă parte scade. Diferența de niveluri creează o diferență de presiune de ambele părți ale membranei, așa numita presiune osmotică. La fel, o celulă vie plasată în apă pură se umflă cu această apă.

Dar acest lucru n-are nimic de a face cu desalinizarea; ba chiar dimpotrivă, întrucît în exemplele de mai sus am avut de a face cu un consum de apă dulce. Dacă însă soluția sărată i se aplică o presiune superioară presiunii osmotice, fenomenul se inversează. Apa de mare plasată într-un recipient sub presiune, închis de o membrană semi-permeabilă, își pierde conținutul de apă dulce care migrează prin membrană și poate fi recuperată.

Știința

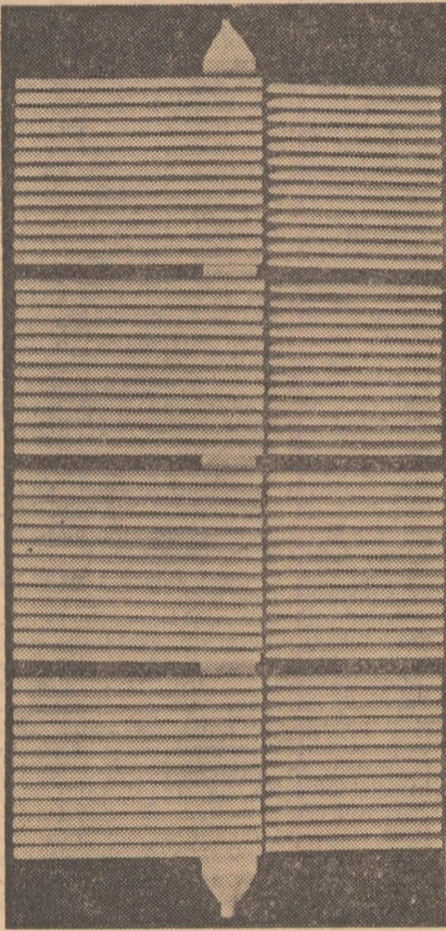
Principiul este cît se poate de simplu, după cum se vede. Dar aplicarea lui este mult mai dificilă, întrucît trebuie găsite membrane de calitate constantă care, fixate pe suporți poroși, reziste mii de ore la presiunea de 70 de bari — adică de 70 de ori presiunea atmosferică — utilizată pentru a învinge presiunea osmotică (în cazul apei de mare aceasta este de 25 de bari) și a obține în bune condiții efectul de osmoză inversă.

Instalația experimentală se prezintă în felul următor: o pompă injectează apa de mare în niște elemente a căror membrană din acetat de celuloză e lipită pe un suport de metal calcinat. Elementele sînt montate în baterie, pe două nivele. Primul face să scadă salinitatea de la 36 la 3 grame pe litru, al doilea de la 3 la 0,3 grame pe litru.

Tipul de instalație descris pare a fi rentabil pînă la cîteva sute de metri cubi de apă pe zi și este considerat ca fiind foarte potrivit pentru alimentarea cu apă potabilă a populației unei insule de mici proporții sau a echipajului unui submarin nuclear.

Dar aplicațiile osmozei inverse nu se opresc din fericire aici. Producînd apă dulce, ea concentrează în același timp soluția. De unde rezultă un mare număr de aplicații posibile. Una din cele mai neașteptate este, de pildă, eliminarea unei părți din apa conținută în zeama strugurilor — în anii cînd, din pricina unui belșug de ploi și a unei insuficiente călduri solare, zeama e prea hidratată. După cum e ușor de înțeles, zeama mai concentrată permite să se obțină, prin fermentare, un vin mai bun. În astfel de cazuri, osmoza inversă e cea mai bună metodă, întrucît ea duce la eliminarea surplusului de apă fără a dăuna calității strugurilor, cum se întîmplă cu alte procedee clasice ca, de pildă, evaporarea prin intermediul căldurii.

Osmoza inversă suscită acum mare interes în industria alimentară, care pune mare preț pe concentrarea produselor și printre constructorii de stații de epurare a apelor industriale, dat fiind că — reținînd sărurile dizolvate — ea este un excelent epurator.

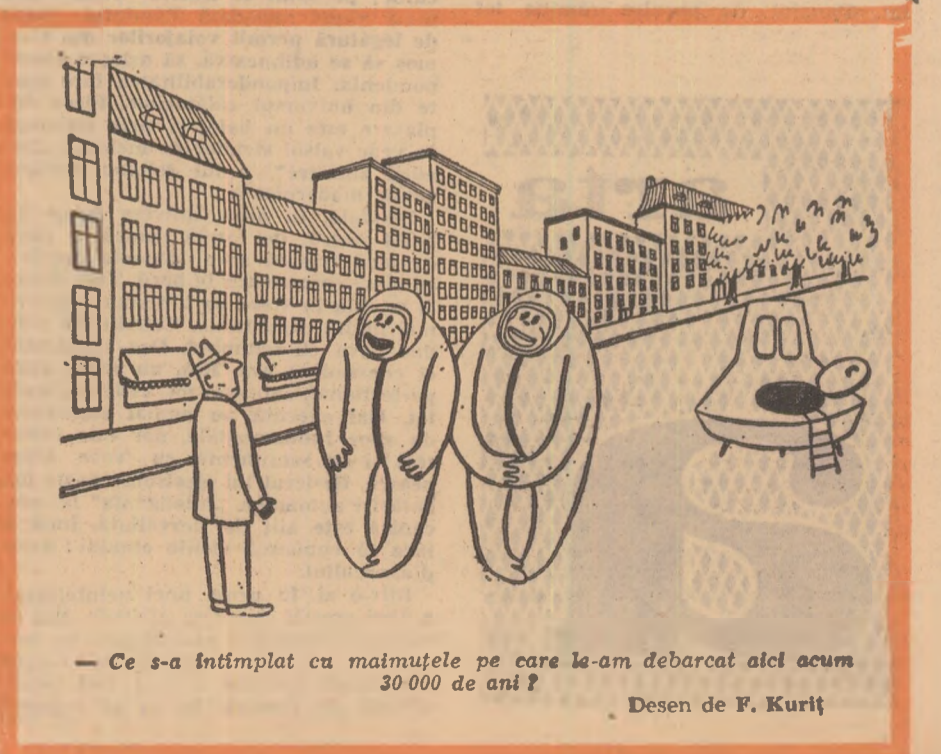

Agreat care îndepărtează energia termică în exces produsă la bordul navelor cosmice. Compus din 100 conducte de căldură, el are numai 58 x 108 cm și 7,7 kg

cundar inutil sau chiar nociv, care trebuie îndepărtat. Efortul făcut pentru a găsi mijloace mai eficiente de deplasare a căldurii dintr-un loc în altul apare deci ca perfect normal.

„Conducta de căldură” (botezată astfel prin analogie cu conducta de apă, de gaz etc.) a apărut acum cinci ani în laboratoare și este pe cale să se impună în numeroase și felurite instalații. Privită schematic, ea se compune dintr-un tub cilindric golit de aer și căptușit pe dinăuntru cu o împletitură asemănătoare fitilului de lampă și împregnată cu un lichid volatil. Funcționarea ei se bazează pe două principii cunoscute ale fizicii: transportul căldurii de către vapori și activitatea capilară. Primul este folosit și în sistemele de încălzire cu aburi. La un capăt al conductei lichidul absoarbe căldura pe care o primește din afară și se evaporă. Îngrămădindu-se, vaporii își măresc presiunea pînă cînd diferența față de celălalt capăt al cilindrului depășește o anumită limită și atunci o pornesc într-acolo, pentru a restabili echilibrul. Cînd ajung, dau însă de o zonă mai rece și se condensează, eliberînd concomitent energia termică înmagazinată. Acum intervine activitatea capilară, care poate fi asemuită cu udarea treptată a unui prosop cînd i se înmoaie un colț în apă.

În orice sistem de încălzire cu vapori, lichidul condensat trebuie să se întoarcă la punctul de plecare. De obicei aceasta se realizează prin interme-

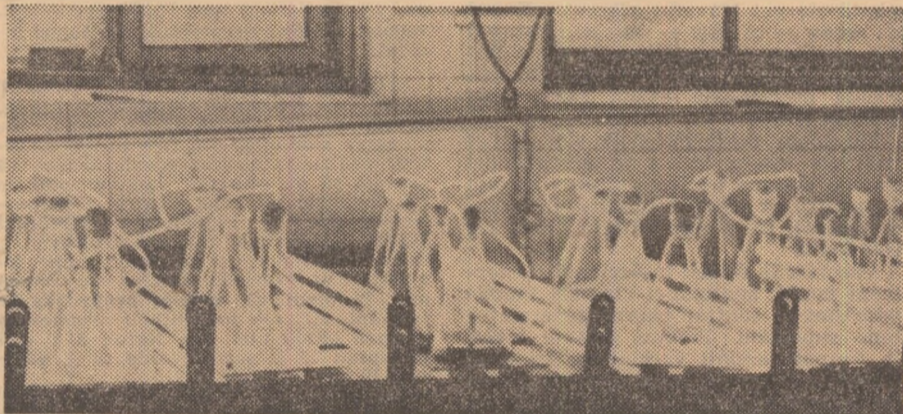

— Ce s-a întîmplat cu maimuțele pe care le-am debarcat aici acum 30 000 de ani?

Desen de F. Kuriț

FOTOENERGETICA
PLANTELORDe parcă pe cer ar
străluci doi sori...

Pe toată suprafața Pământului se desfășoară un grandios ciclu biologic. Prima verigă este procesul de fotosinteză din care anual rezultă aproape 115 miliarde de tone de substanțe organice, în care sînt înmagazinate circa 440×10^{14} kilocalorii de radiație solară transfor-

Un institut de cercetări din R.S.S. Ucraineană studiază creșterea rapidă a chlorellei într-un mediu puternic luminat

mată în energia chimică a produșilor sintetizați. Forța motoare a ciclului biologic al materiei este energia radiației solare. De aceea, pe planeta noastră va exista viață atîta timp cît va străluci Soarele. Dar folosește oare omul toate substanțele organice și întreaga energie (mai ales sub formă de hrană) pe care i le oferă cu o asemenea dărnicie astrul zilei prin intermediul ciclului biologic?

În clipa de față, populația globului pămîntesc (estimată la peste 3.000.000.000 de oameni) consumă anual sub formă de hrană circa 600 de milioane de tone de substanțe organice, adică abia 0,5 la sută din „producția” globală a fotosintezelor. Prin urmare, numai o infimă parte din producția primară a fotosintezelor se transformă în ultimă instanță în hrană. Cea mai mare parte se întru-chipează în păduri, floră sălbatică, producția primară a mărilor, oceanelor etc. Este adevărat că specialiștii în-trevăd posibilitatea de a spori considerabil producția alimentară prin transformarea chimică și biologică a materiei prime organice nealimentare și a deșeurilor provenite din industriile forestieră, petroliferă, carboniferă etc. în produse alimentare și furajere. Dar nici în felul acesta nu va putea fi soluționată radical problema resurselor alimentare ci, în cel mai bun caz, ne putem aștepta la o dublare a cantității de hrană dobîndită azi din aceleași surse (circa 20—25 la sută din totalul hranei consumate de om).

Se mai cunosc și alte soluții pentru problema resurselor alimentare. Nu le vom aminti însă pe toate, ci ne vom opri asupra uneia care ni se pare mai aproape de realitate. Este vorba de soluția sugerată de o lucrare recentă, apărută în editura „Nauka” din Moscova, și care aruncă o lumină nouă asupra procesului fotosintezelor.

Se știe că frunzele plantelor din se-

mănturi execută două funcții complexe și total contradictorii: ele absorb pe de o parte o mare cantitate de energie de radiație, iar pe de altă parte o consumă numai parțial pentru procesul fotosintezelor. Mecanismul acestui proces este cunoscut doar în linii generale și pătrundînd prin pojghița verde a frunzei, lumina solară, adică fluxul de fotoni emiși de atomii Soarelui, „se stabilește” în molecula mare a clorofilei. Electronii moleculei de clorofilă, primind energie de la fotoni, trec pe o „treaptă energetică superioară”. Această energie reprezintă esența vieții plantelor. Ajunși aici, cercetătorii vieții plantelor au început să caute un stimul pentru fenomenele ce se petrec în tulpina verde. Ei au plecat de la următorul raționament: dacă am putea intensifica aceste procese am putea spera ca unele din reacțiile vitale ale plantelor să se desfășoare mai repede?

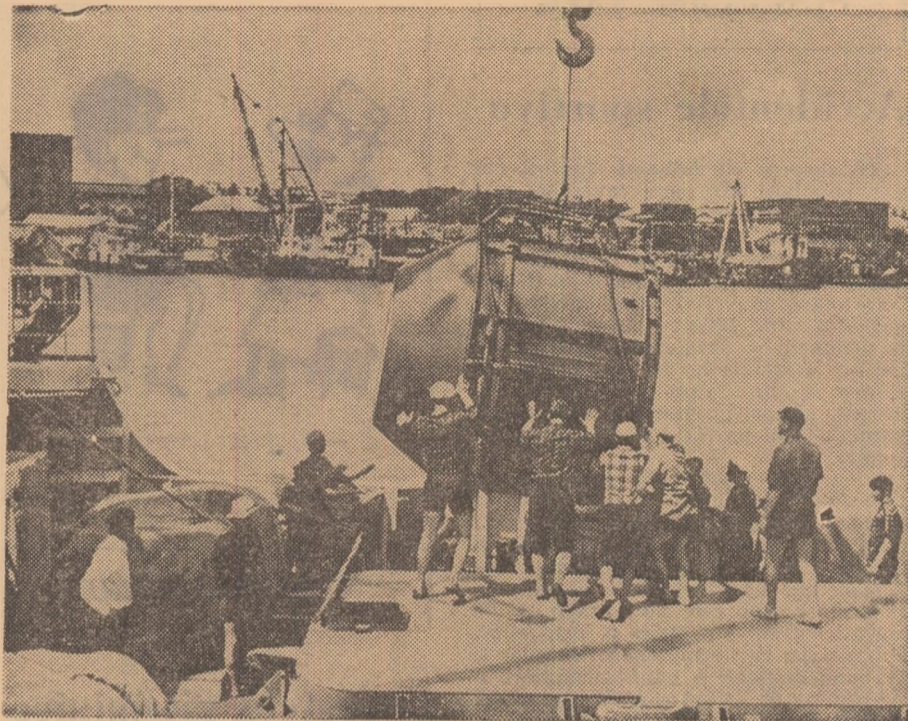
Așa s-a născut în fiziologia plantelor o nouă tendință: iradierea cu impulsuri de lumină. Cum se realizează aceasta? O oglindă sferică de dimensiuni mari este pusă în legătură cu un motor electric care o face să se lege ritmic trimițînd neconținut spre planta de experiență o rază de soare subțire. În cursul experienței planta se află sub cerul liber, luminată și direct de Soare, în-cît asupra ei acționează o cantitate mai mare de fotoni. Drept rezultat al acestui „bombardament masiv” cu fotoni, multe din reacțiile vitale ale plantei sînt grăbite. Același efect s-ar obține, sînt de părere specialiștii, dacă pe cer ar străluci doi sori dintre care unul ar străluci intermitent.

Și acum citeva cuvinte despre importanța practică a acestor concluzii. La recomandarea cercetătorilor, practicienii au iradiat cu impulsuri concentrate de lumină un lot cu castraveți, cartofi, pătlăgele roșii, câteva cerealiere și culturi tehnice. Și iată rezultatele: productivitatea plantelor a sporit iar influența experimentului asupra calității și cantității recoltei s-a dovedit nesperat de favorabilă. Mai mult, s-a observat că legumele astfel tratate se coc mult mai devreme și dau o recoltă mai bună. De aceea noul „tratament” a început a fi aplicat în U.R.S.S. nu numai plantelor, ci și semințelor, răsadurilor, butașilor, inflorescențelor și chiar polenului.

ASTRONOMIE
PLANETARĂVenus va imita
Pămîntul?

Studierea vecinilor mai apropiați ai Terrei — Marte și Venus — a devenit o problemă la ordinea zilei. În același timp a început să crească și interesul pentru celelalte planete ale sistemului solar, un loc special în investigații fiind rezervat sateliților acestora. Numeroși savanți din U.R.S.S., S.U.A., Anglia și Franța studiază actualmente, prin intermediul unor mijloace tehnice dintre cele mai moderne — aparate cosmice, lasere, mașini electronice și aparatură radioastronomică — Luna, căreia îi prevăd într-un viitor nu prea departat rolul de laborator științific și cosmodrom. Dar savanții mai sînt de părere că același rol va putea fi încredințat și sateliților lui Jupiter și Saturn. Cei mai mari dintre ei, Ganimede (Jupiter) și Titan (Saturn), depășesc în volum planeta Mercur. Cît despre ceilalți trei sateliți ai lui Jupiter, fiecare are un volum aproximativ egal cu cel al Lunei, așa încît ar putea servi la fel de bine pentru explorarea planetei în jurul căreia se rotesc. Dar să ne referim la planetele imediat vecine nouă.

Acum 200 de ani pe suprafața lui Marte, planeta cea mai apropiată de Pămînt, au fost descoperite așa numitele continente și mări, apoi grandioasele fenomene provocate de alternanța

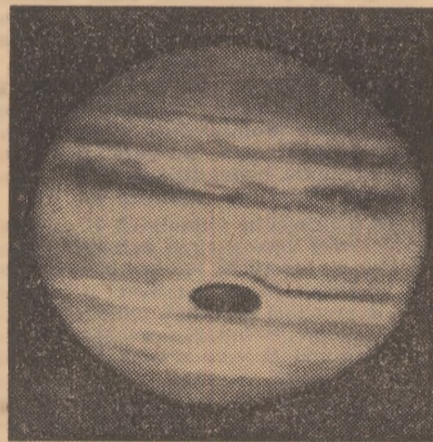

După cum se știe, stația cosmică „Zond-5” a aterizat la 21 septembrie a.c. în preajma insulei Mauriciu din Oceanul Indian. La 3 octombrie, ea a fost adusă la Bombay la bordul navei oceanografice „Vasili Golovnin”. De acolo, „Zond-5” a fost încărcată într-un container și transportată cu un avion special „An-12” în Uniunea Sovietică. În fotografie: „Zond-5” la bordul navei „Vasili Golovnin”

anotimpurilor și pe care, în secolul trecut, astronomul italian Schiaparelli le-a numit „canale”, de unde supoziția că pe Marte ar exista forme raționale de viață. Disputa stîrnită între specialiștii a rămas nedecisă, din lipsa unor probe concludente. Dar iată că, recent, folosirea razelor infraroșii a permis considerarea fenomenului sub un unghi nou.

Fotografiile ale unui sector al planetei, realizate de nava cosmică „Mariner-4”, au permis să se discearnă nu urme de canale, ci dimpotrivă, cavități mai mari sau mai mici, similare celor de pe Lună. Pe de altă parte, s-a putut stabili că atmosfera planetei se compune mai ales din gaz carbonic și că atunci cînd temperatura scade, întreaga masă de apă se depune sub formă de gheață la poli. În aceste condiții riguroase e greu de presupus că pe planetă ar exista viață. În cursul viitorilor ani, a declarat nu de mult I. Pskovski, colaborator al Institutului de astronomie „Sternberg” din Moscova, centrul de gravitate al explorării lui Marte se va muta pe Pămînt; 1969 și 1970 vor fi ani de opoziție cînd planeta se va afla relativ aproape de noi, așa încît va fi mult mai ușor de observat cu ajutorul aparatului astronomic ultramodern care este pregătit de pe acum.

În ce privește planeta Venus, ea continuă să fie o enigmă. Pînă nu de mult, știința nu posedă date exacte despre temperatura, densitatea și compoziția chimică a atmosferei acestei planete. Mai apropiată de Soare, Venus primește mai multă energie solară așa încît, conform calculelor, temperatura păturii inferioare a atmosferei ar oscila în jurul a 50 grade deasupra lui zero. În ace-

Ce taine ascunde uriașul Jupiter?

lași timp, radioastronomia a permis stabilirea temperaturii atmosferice de sub stratul de nori la aproximativ +300 grade. „Venus-4”, care s-a așezat lin pe suprafața planetei, a confirmat datele culese de laboratoarele terestre, arătînd că la suprafața planetei domnește o temperatură de +270 grade, o presiune de aproximativ 20 de atmosfere și că atmosfera este compusă în-deosebi din gaz carbonic, o cantitate restrînsă de oxigen și vapori de apă. Cu alte cuvinte, Venus ar putea fi asemănată cu o gigantică etuvă.

După cum se vede, nici pe Venus nu poate exista viață. Făcînd, însă, o comparație cu istoria Terrei i se poate pre-

vedea viitorul. Acum trei miliarde de ani, condiții identice existau și pe Pămînt. Ele s-au modificat mai curînd datorită faptului că Pămîntul fiind mai departat de Soare, vaporii de apă au ieșit de timpuriu la suprafață alcătuiind oceanele care, ulterior, au jucat un rol considerabil în evoluția planetei. Gazul carbonic s-a dizolvat dînd naștere, în reacție cu silicații, diverselor specii de carbonați, ceea ce a determinat o simțitoare reducere a sa și o diminuare a presiunii atmosferice. Aceasta ar fi schema evoluției comparate a celor două planete, recent elaborată de academicianul sovietic A. Vinogradov. O deosebită importanță a avut-o apariția oxigenului. Viața organică ce se dezvoltă în regiunile puțin profunde ale oceanului s-a început să descompună gazul carbonic și să degajeze oxigen. După care, sub acțiunea razelor ultraviolete, oxigenul s-a transformat, în straturile superioare ale atmosferei, în molecule triatomice (ozon). Acestea absorbînd radiațiile ultraviolete, au îngăduit vieții să iasă din adîncurile marine care pînă atunci o protejau împotriva radiațiilor nocive și să se instaleze și să se dezvolte la suprafață, pe uscat.

ARHEOLOGIE

Homo sapiens
e mai bătrîn?

În ultimii ani, preistoria Australiei a cîștigat mult în vechime. Săpături efectuate lângă Melbourne au permis, de pildă, o datare relativă care a făcut ca popularea continentului să suie în timp pînă la 30—40 000 de ani. O altă așezare preistorică, cea de la Koonalda, va prelungi însă se pare și mai mult vîrsta așezării omului în Australia.

La drept vorbind, peștera de la Koonalda îi pune pe cercetători în fața unei enigme pe care aceștia nu știu deocamdată cum s-o dezlege. Într-adevăr, la Koonalda s-au găsit mărturii despre o „industrie” extrem de curioasă, cuprinzînd deopotrivă așchii de tip Levallois, mai vechi decît cele atribuite în genere lui „Homo sapiens” și unele comparabile cu cele ale „Protoaurignacianului” de la Iabrud în Palestina. (Aurignacianul este, se știe, una din primele culturi ale lui „Homo sapiens”).

Chiar numai asociația amintită mai sus e interesantă. Dar mai e și altceva: anume, o problemă de datare. Partea superioară a „ciclului III” a fost datată la Koonalda ca fiind de acum 31 000 de ani. Or, unelele amintite mai înainte au fost găsite mai jos, la un metru adîncime, în „ciclul IV”, ceea ce denotă evident o vechime mai mare.

Aceste împrejurări îi fac pe specialiștii să se întrebă dacă teoriile admise pînă acum despre originea omului actual nu vor trebui eventual reconsiderate.

Accidentele sportive

Să începem cu **fotbalul**, sportul cel mai popular, dar care cauzează cele mai multe accidente. Într-adevăr, după date statistice recente, peste 35 la sută dintre accidentații de pe terenurile de sport provin de pe stadioanele de fotbal. Cele mai grave (și frecvente totodată) accidente din fotbal sînt entorsele de genunchi și de gleznă, rupturile de menisc și fracturile de radius sau ale oaselor minii. Cauza? O știți și dv. stimați iubitori ai sportului cu balonul rotund: jocul brutal și loviturile intenționate.

O educație sportivă în spiritul unui joc „fair”, cavaleresc, „sine ira et studio” și pedepsirea severă, pînă la eliminarea totală de pe stadioane a tuturor „recidiviștilor” ar înlătura practica jocului agresiv pînă la brutalitate. În același timp este necesară o bună pregătire tehnică și fizică a jucătorilor, dotarea lor cu echipament complet și de bună calitate, o bună amenajare a terenurilor de fotbal și prezența activă a unor „cavalieri ai fluerului”, care să știe să fluiera la timp pentru a opri și sancționa infracțiunile premeditate.

Imediat după fotbal, indicîi cel mai ridicăți de accidente îl dă practicarea **atletismului**. Din fericire, aceste accidente sînt în general mai ușoare: entorse ale genunchiului sau piciorului la săritorii în lungime și înălțime, entorse

O probă spectaculoasă și, după cum se vede, generatoare de accidente

ale gleznei și tenosinovite ale mușchilor gambei la sprinteri, căderi și fracturi pe antepicior la alergătorii de garduri, hernii de disc la aruncătorii de disc etc. O atenție încordată în tot timpul antrenamentelor și concursurilor, o bună pregătire fizică și tehnică și, eventual, întreruperea activității atunci cînd atletul se simte prea obosit, iată tot atîtea recomandări utile pentru prevenirea unor accidente neplăcute.

În țările unde **boxul** profesionist, caracterizat prin meciuri dure și de lungă durată, se bucură de o largă răspîndire, accidentele mortale sînt destul de dese. Boxul amator, disputat de-a lungul a 3 reprize, a dus din fericire la dispariția aproape totală a accidentelor grave. Rănirile care se mai produc se datoresc îndeosebi unor deficiențe tehnice (eschive insuficiente, lovituri nepermise) sau fizice (oboseală, lipsă de condiție fizică), ori diferențelor de greutate sau valoare a adversarului. Echimoze, pleznituri ale buzei inferioare, deschidere singerindă a arcadei, accidente prin căderea boxerului necautat și fracturi prin lovire datorite eschivelor sau gardei defectuoase sînt cele mai frecvente răniri produse în cursul meciurilor de box. Ele pot fi prevenite printr-o condiție fizică cît mai bună și o tehnică a loviturilor cît mai corectă, o întreținere perfectă a ringului și intervenția la timp a arbitrilor de ring.

Datorită placajului defectuos și atacurilor nereglementare, **rugbiul** continuă să fie unul dintre sporturile cele mai dure, cu un mare procent de accidente, unele dintre ele grave sau chiar mortale. Fracturi ale coloanei vertebrale, entorse grave ale gleznei și genunchiului, luxații de umăr, claviculă, acromion etc., iată „recolta” rănirilor cauzate de un meci de rugbi prea... inflăcărat. Și în acest sport, la fel ca și în baschet, handbal, lupte etc. pedepsirea severă a jucătorilor care atacă nereglementar, ca și o bună pregătire tehnică și fizică, sînt condițiile principale ale prevenirii accidentelor sportive.

Dr. Villis Ulmenis
Medic specialist sportiv.

— Spuneți: „A-a-a...”

Desen de A. Vatutin

VITAMINOLOGIE

Carențele vitaminice

În 1929, F. G. Hopkins și Ch. Eijkman, ambii laureați ai premiului Nobel, au susținut cei dintîi că o stare patologică gravă, susceptibilă de a provoca moartea, se poate instala prin lipsa introducerii în organism a unor principii alimentare. Așa a pătruns în medicină o noțiune nouă, pînă atunci necunoscută, aceea a bolilor prin carență, datorate fie unor deficiențe alimentare exogene, fie unor carențe endogene, care determină o viciere a metabolismului.

Una dintre cele mai frecvente boli carențiale este aceea provocată prin deficitul de vitamină A din alimentația zilnică. După cum se știe, vitamina A sau axerofolul este o substanță chimică cu un rol primordial în menținerea frocității epitelilor tegumentelor și mucoaselor, în întreținerea funcției vizuale. În cazul cînd alimentația obișnuită a individului nu conține suficientă vitamină A, se observă la început o serie de semne cutanate: pielea se usucă și se cojește ușor, în special pe fețele antero-laterale ale coapselor și pe cele postero-laterale ale brațelor. Apoi apate o ploaie de mici proeminente, de mărimea unei gămălii de ac, aspre la pipăit și foarte pruriginoase.

Alteori, carența de vitamină A se manifestă prin semne oculare ca: nictalopie — diminuarea acuității vizuale la căderea nopții; xeroftalmie — îngroșarea epitelului conjunctival, însoțită de lăcrimare, inflamație, secreție viscoasă; keratomalacie — îngroșarea corneei, care atrage ulcerarea acestui organ și pierderea vederii.

Multă vreme rahitismul copiilor a fost confundat cu lipsa vitaminei D din organism, ceea ce nu este întrutotul adevărat. Pe lângă carența vitaminei D sau a calciferolului, cum se mai numește, mai intervin și alți factori. Administrarea acestei vitamine, care reglează fixarea calciului, fie sub formă injectabilă, fie ca untură de pește, o dată cu un regim rațional, asigură o vindecare rapidă.

Vitamina E sau tocoferolul este considerată a avea un rol antisterilizant, carența ei în organism fiind răspunzătoare de unele fenomene de impotență și atrofie testiculară la bărbat sau de avorturi spontane la femeie.

Rolul antihemoragic al vitaminei K a fost deja dovedit, existența acestei avitaminoze manifestîndu-se prin tendința la hemoragii, purpură, hematoame, epistaxis, hemoptizii, hematurii, hemoragii digestive, retiniene etc.

De policarența vitaminică B este legată însăși descoperirea avitaminozelor. Beri-beri, afecțiune în care domină lipsa vitaminei B₁, se manifestă prin astenie, depresiune nervoasă, tahicardie, cianoză, edeme, tulburări nervoase. Absența vitaminei B₂ este răspunzătoare de unele dermite ale feței, perineului și picioarelor, în timp ce nicotinamida sau vitamina PP este unul dintre principii carenți în organism provocă tulburările digestive, neuropsihice și cutanate ale pelagrei. În fine, existența unei dermite seboreice este pusă pe seama unei lipse de vitamină B₃.

Avitaminoza C era cu un veac în urmă, cînd acțiunea vitaminelor nu era încă descoperită, cauza unei boli întilnite mai ales la marinarii plecați în lungi călătorii — scorbutul. Suprimarea vitaminei C din alimentație provoca scorbutul caracterizat prin tendința către hemoragii, hematoame, gingivită, anemie, dureri reumatismale.

O dată cu descoperirea și sintetizarea unor noi vitamine, cum sînt vitami-

na P sau C₂, vitamina B₁₂, vitamina H sau biotina, folacina sau acidul folic (vitaminole M și Bc), vitamina U („antiulceroasă”), H₂ sau acidul paraaminobenzoic, capitolul carențelor vitaminice ale organismului tinde să se îmbogățească cu mereu alte afecțiuni.

Dr. Gleb Almakov

PENTRU FEMEI

Medicația

femeii gravide

Se știe că femeia însărcinată nu are voie să ia nici un medicament — chiar cel mai banal, cum e chinina — fără avizul unui medic. Deși o „listă” definitivă a medicamentelor ce pot fi periculoase pentru dezvoltarea copilului nu a fost încă stabilită, ea este de pe acum foarte mare.

Dacă în primele 3 luni de sarcină placenta constituie o „barieră” relativă pentru multe substanțe, după această vîrstă ele pot traversa placenta. Există de aceea — practic — un risc teratogen (de malformații organice) în toată perioada gestației, iar în special în perioada obstetricală există riscul unei maladii fetale.

Nu toate medicamentele sînt toxice prin ele însele. Unele tratamente pot avea o acțiune nocivă asupra copilului fie pentru că acesta este sensibil la medicamente, fie pentru că eliminarea lor este lentă.

Vaccinările femeii însărcinate cu germeni morți, anatoxine, virusuri inactivate sînt — contrar părerii generale — bine suportate. Trebuie evitate totuși în timpul sarcinii vaccinările cu anatoxină difterică și mai ales cu vaccin antitifo-paratific (T.A.B.). Vaccinarea cu virusuri vii se va face numai la recomandarea expresă a medicului specialist. În general — cu excepția epidemiilor — nu se vor vaccina antivariolic femeile însărcinate în primele 3 luni sau dacă ele au prezentat avorturi spontane.

Dintre medicamentele cele mai periculoase pentru evoluția sarcinii cităm: morfina și derivații ei, barbituricele (care pot fi folosite numai pentru ușurarea „facerii”), chinina și purgativele de orice fel. În general, femeia gravidă se va feri să ia medicamente despre care „a auzit” că sînt eficiente în combaterea grețurilor, deoarece unele din aceste medicamente pot dăuna fătului. În sarcina normală nu este necesar nici un fel de medicament, iar abuzul de calciu și vitamine practicat de unele femei este cel puțin inutil.

Iradiațiile ionizante (radiografiile și mai ales radioscopii) pot duce și ele la procese patologice (anomalii morfologice) ale fătului. În timpul primei săptămîni a sarcinii, iradiația poate duce la moartea oului; între a doua și a șaptea săptămîină apar malformații multiple; ulterior, sînt atinse sistemul nervos și glandele sexuale.

Se recomandă de aceea ca la o femeie care nu este însărcinată dar care poate deveni, să se limiteze iradierile în cele 15 zile ce urmează primei zile a menstruației. Unei femei însărcinate nu i se vor face iradierii în primele 6 luni, în afară de cazuri excepționale. La sfîrșitul sarcinii nu se va efectua un examen radiologic decît dacă o dificultate obstetricală îl face absolut necesar.

În timpul nașterii propriu-zise, se pot utiliza anestezice și analgezice în doze moderate, ganglioplegice sau chiar curara, care nu traversează placenta. În schimb anestezicele generale volatile sau gazoase pot fi o cauză de asfixie fetală uneori totală.

Dr. Grigori Stalhov

Poșta medicului

NĂSTASE A. — Galați: Vîrsta la care este indicată intervenția chirurgicală a malformației congenitale pe care o are fiul dv. este 2—3 ani. Adresați-vă Clinicii de chirurgie și ortopedie infantilă de la Spitalul „30 Decembrie”, București, Bd Ilie Pintilie 30.

SIMONA — Buzău: 1) La mamele Rh negative, cu fiecare sarcină nouă titrul anticorilor din serul matern crește progresiv, și o dată cu aceasta și posibilitatea ca al doilea, al treilea sau următorii copii să aibă boala hemolitică (eritroblastoză fetală). 2) Impotriva fenomenelor de surmenaj intelectual abuz vă recomandăm totuși limitarea lecturii la cel mult 2—3 ore pe zi, evitarea altor eforturi intelectuale oboseitoare, ore regulate de somn. O cură prelungită de Rheinlecitin (sau Buerlecitin) asociată cu Fosfobion, Vitamina B₆, eventual Napoton (2—3 cpr/zi) reprezintă o medicație utilă.

C. G. — Arad: 1) Examenul medico-legal al grupelor sanguine clarifică problema sub raport juridic. 2) Citiți răspunsul dat sub Simona — Buzău, la pct. 1.

M. LUCIAN — București: 1) Puteți folosi procedeul propus (cu comprese umede), fără a face însă abuz de helioterapie. Părerea noastră, după cele relatate, este însă că, întrucît injecțiile sclerozante nu ar mai da rezultate, în situația dv este indicată varicectomia. De ce neglijați — sau evitați — o intervenție chirurgicală salutară, supunîndu-vă riscului unor accidente vasculare cu urmări serioase?

POPESCU F. — Constanța: Simptomele par să indice un astm bronșic, dar vă mărturisim că sîntem și noi dezațori în fața atîtor diagnostice contradictorii. Poate că ar fi bine să vă adresați și unui serviciu de alergologie (de pildă, celui de la Spitalul Colțea din București).

TITU JIANU — Ploiești: Este o formă de herpes recidivant.

CORIOLAN DRAGU — Galați: 1) Este o părere empirică din uriașa „Comedie a erorilor” omenirii. 2) Nu are nici o semnificație specială. 3) Mai rău ar fi dacă ar cînta fără să aibă voce. Dar așa... nu este nici o problemă și nicidecum „patologică”.

VALERIU VINTILESCU — București: Încercați cu băi de picioare cu sare Po-deol, urmate de onctiuni cu pomada Po-deol. După părerea noastră, hiperhidroza dv. este urmarea unei tulburări neurovegetative, deci Bergonalul este totuși indicat.

SIMONA — Pitești: 1) Ar putea fi vorba de o epidermofitie plantară sau de o altă micoză favorizată, probabil, de purtarea ciorapilor din fire sintetice. Totuși, pentru precizarea diagnosticului vă sfătuim să vă adresați laboratorului de micologie de pe lângă Centrul Dermatovenerologic al Ministerului Sănătății (Spitalul Colentina) Str. Dr. Grozovici 2, București. Impotriva pruritului, bune rezultate dau pomezele Sinalar sau Cornemin. 2) Impotriva **petelor brune de pe față** aplicați (cu precauție!) următoarea pomadă exfoliantă: Rp. Naftol 3 g, sulf precipitat 15 g, săpun verde 10 g, vase-lină 10 g.

C. P. B. — Iași: Este vorba, credem, de o eritrazmă, o epidermomicoză localizată de cele mai multe ori în regiunile indicate de dv. Totuși, diagnosticul de precizie nu vi-l poate pune decît serviciul de micologie al Clinicii Dermatologice din orașul dv., căruia vă sfătuim să vă adresați. Pentru ameliorare, utilizați pomezele Jadit sau Cornemin.

ALEXANDRA — București: Persoanelor cu un surplus de greutate, care nu au atins încă limitele obezității, obișnuim să le servim drept unic „medicament” binecunoscutul adagiu mollesc: „Il faut manger pour vivre et non pas vivre pour manger”, adică: „Trebuie să mîncîni ca să trăiești, nu să trăiești ca să mîncîni”.

(Continuare în pag. 11-a)

NORVEGIA

Orchestra și arborele din Vardö

Orașul norvegian Tromsø a găzduit vara aceasta festivitatea sărbătoririi „Calotei nordului“.

Orașul era scaldat în razele soarelui polar estival; ne aflam printre fiorduri, dominați de stânci înverzite și de piscuri acoperite de zăpadă, cu nume având rezonanță muzicală: Balsfjordfjellene, un pisc ce se înalță deasupra portului; Tromsdaistinden, un munte ce se profilează îndărătul unei biserici masive; Floyfjellet, la poalele căruia se termină strada principală Storgaten...

Socotite în alte locuri flori primăverice, lălelele înfloresc la Tromsø în iulie. Ele evocă niște luminări verzi, cu petale — flăcări care ard în brațe sub ferestrele caselor, în fața monumentului închinat lui Amundsen, lângă pereții de lemn cu reflexe aurii ai bisericii luterane.

Apoi, un alt salt cu avionul ne-a dus la Vardö, un orașel care ocupă toată insulița cu același nume. Vardö a fost întemeiat acum șapte secole; la poalele unui lanț scund de mici coline se înșiră căsuțe portocalii, violet, verzui și albastre cu un etaj și fără. La un capăt al străzii principale se află o biserică construită în 1958, care sugerează un văl desfășurat. Orașul nu are arbori. Este un oraș ieșit din comun, fără bulevarde, fără grădini, fără squaruri și fără alei.

În timpul ocupației naziste, cei 30 de muzicieni din oraș și-au ascuns instrumentele, refuzând să cinte imnul german la festivități. Am stat de vorbă cu Willy Wilhelmsen, actualul dirijor al orchestrei, care în timpul războiului și-a ascuns atât de bine clarinetul în hambarul cu griu încât hitleristii l-au căutat zadarnic. Gudvar Nilsen, dirijorul din vremea aceea, a fost convocat de câteva ori pentru interogatoriu. Dar de fiecare dată el a opus naziștilor un refuz categoric.

Fortăreața din Vardö este în felul ei un muzeu. Tablourile și portretele din salonul și sufrageria comandantului ilustrează toată istoria Norvegiei. Galeria ne amintește că regatul Norvegiei a fost întemeiat în anul 900. În secolul XIV Norvegia a fost cucerită de Danemarca. După războaiele napoleoniene, suedezii l-au silit pe norvegienii să încheie o alianță cu ei. Încît Norvegia și-a cucerit independența abia în 1905.

Și acum lată un amănunt care, la prima vedere, n-are nici o legătură cu lupta pentru pace sau cu viața politică: un prieten norvegian ne-a spus că singurul arbore din insulă a fost plantat în incinta fortăreței de doamna Borghild Munk, soția comandantului. Aceasta ne-a explicat apoi semnificația tablourilor și portretelor expuse în locuința ei și, continuând parcă să ne relateze istoria țării, a adăugat:

— Copacul l-am plantat în 1950. E un scorus.

Borghild Munk ne-a vorbit apoi despre îngrijirile pe care le necesită acest arbore. Din octombrie pînă în mai el trebuie învelit cu un fel de blană. Dar dînsa e convinsă că într-o bună zi copacul se va acoperi de flori albe, iar prin octombrie va rodi chiar.

— Pretutindeni trebuie să crească arbori — ne-a spus în încheiere surizînd doamna Munk...

E. Șeveleva

YEMENUL DE SUD

Zgîrie-nori de lut

Cîndva era un ținut feeric din „O mie și una de nopți“, înconjurat de un zid de mistere, dincolo de care pînă acum vreo două decenii europenii nu puteau de fel pătrunde. Cine îi trecea clandestin pragul risca să ajungă în subteranele fastuosului palat al sultanului, unde putea fi executat sau lăsat pradă fiarelor. Mă refer la Mukalla, poarta spre misteriosul Hadramauth, una din cele mai interesante regiuni din Republica Populară a Yemenului de Sud.

La poalele unor munți vulcanici, măcinați de veacuri, s-a aciuat un orașel cu căsuțe și minarete albe ca zăpada. Din depărtare, cea mai mare moscheie seamănă cu un far care ar domina rada portului albastră ca peruzeaua. Bărcile pescărești ridicate pe țărmul nisipos aduc cu niște carapace de scoici. Deasupra stropilor sărați ce clocotesc în preajma unui mic dig se rotesc pescăruși care scot țipete ascuțite.

De la Aden la Mukalla am fost transportați de un „Dakota“ bătrîn care, în clipa cînd a aterizat pe pista acoperită cu nisip, a ridicat niște nori de praf atît de înalți încît pilotul a trebuit să pună în funcțiune radiolocatorul pentru ca să nu se izbească de o stîncă din preajmă.

„Aeroportul“ Ar-Raian nu însemna însă că ne și aflam la Mukalla; pînă în oraș ar mai fi trebuit să străbatem 40 de

dimineață. Apa era liniștită, adia o brîză ușoară. Curînd, în năvoade se zăreau vreo treizeci de pești mari; truda îi era răsplătită. Pe neașteptate însă începu să bată un vînt puternic, iar marea se întunecă la orizont, de parcă s-ar fi contopit cu norii care pluteau foarte jos. Valurile deslănțuite izbeau barca și o zvîrleau de colo-colo ca pe o coajă de nucă. Ameren se îndreptă spre țărm, dar manevra fu cit pe aci să-l coste viața. La cîteva sute de metri de o fișie de uscat salvatoare, ambarcațiunea se izbi de o stîncă și se sfîrîmă. Ameren izbui cu greu să se cațere pe stîncă golașă, zdrelindu-și mîinile și picioarele.

Petrecu toată noaptea pe pietrele ascuțite fără să închidă un ochi, ascultînd îngrozit zgomotul înfiorător al sotelor de tone de apă care se prăvăleau asupra insuliței. Din fericire, se afla pe un loc mai ferit și nu fu măturat de valuri. Dar lucrul cel mai cumplit abia urmă. Spre dimineață marea se liniști. Discul sîngeriu al soarelui, care se înalță la orizont, nu prevestea nimic bun. Ameren era sigur că avea să încingă în așa hal pietrele, încît nu va mai putea sta pe ele. Mai mult, sarea îi pătrunsesse în rănile care îl dureau cumplit. Simțînd parcă miros de singe, rechini înconjurară insulița. Erau atît de întăriți încît își scoteau din apă boturile cu colți ascuțiți și-l priveau

Vechea arhitectură a Yemenului

kilometri pe un drum plin de pietre și virtoape. Dar istețul nostru șofer a hotărît din proprie inițiativă să reducă din distanță, așa încît a pornit la drum de-a lungul țărmului, direct prin nisipul umezit de flux.

Litoralul era presărat cu pescari. Unii, întinzînd deasupra capului o fișie de pînză prinsă de trei bețe, se odihneau la umbră, alții descărcau peștele din bărci, numite dau. Dotate cu pinze, aceste ambarcațiuni înguste și iuți ies pînă la zece mile în larg. Cîteva au și motor și pescarii se întorc totdeauna cu „recoltă“ bună. Părea că pe țărm era aruncată toată fauna oceanului: thonuri uriași cu înotătoare galbui mai mișcau încă din coadă; raci de mare imenși — lobsteri — se perpeleau la soare; din loc în loc zăcea cîte un lukhum, cum numesc băștinașii o specie rară de rechin. Din pricina capului care are o formă deosebită de cea a semenilor săi, acest animal feroce e supranumit „rechinul cu cap-ciocan“. Pescarii se feresc de el pe țărm, numindu-l „peștele diavol“, dar pe mare îl ucid cu plăcere.

În aceste locuri pescuitul comportă mari riscuri. E, mai ales, foarte primejdios să ancorezi pe vreme proastă, căci fundul mării e presărat cu stînci vulcanice. Ici-colo, insulițele se ridică și deasupra apei, dar de cele mai multe ori se ascund sub valuri. Fundul bărcilor dau se poate sparge într-o clipită și vai de pescarul zvîrlit peste bord. El nu mai poate ajunge la țărm: marea mișună de rechini.

Un pescar din Mukalla, pe nume Ameren, mi-a povestit această întîmplare. Într-o zi plecase pe mare dis-de-

un moment dat, a încredințat unuia dintre noi pentru cîteva clipe pumnalul, gest fără precedent, intrucît bărbații nu se despart niciodată de „Jambia“, căci junghierul e sfînt pentru ei. E un obiect de mîndrie masculină și, în plus, foarte costisitor: de multe ori mînerul îi e încrustat cu aur și pietre prețioase. Există pumnale care costă pînă la 250 de lire sterline.

Ca să înțelegem mai bine de ce s-au ridicat patriștii din Mukalla împotriva vechiului regim, am aruncat o privire în palatul sultanilor și am stat de vorbă cu locuitorii pînă nu de mult sclavi.

Sultanatele din Arabia de Sud erau un conglomerat de ignoranță, sălbăcie și barbarie. Sultanul avea tribunalul, închisoarea, poliția și garda lui personală. Sistemul de tortură era foarte rafinat. Nenorociților care ajungeau în cazematele sultanului li se putea smulge limba dacă vorbiseră prea mult și nu prea măgulitor la adresa regimului; li se tăia o ureche dacă ascultasera ce n-ar fi trebuit să audă; li se zdrobeau genunchii dacă plecaseră în prea mare grabă de la poliția sultanului. Culmea sadismului era însă menajeria: fiarele erau ținute într-o groapă adîncă, acoperită cu grății groase. Panterele și hienele flămînde urlau înfricoșător în adăpostul subteran. Victima, legată fedeleș, era zvîrlită pe aceste grății. Din cîteva salturi fiarele smulgeau cu labele o parte după alta a trupului, apoi trăgeau trupul sfîrtecat printre grății în menajerie. Uneori, se organizau și execuții publice pentru a viri spaima în locuitorii...

„Dakota“ ne ridică din nou în văzduh. Sub aripa avionului se zăresc albiile gigantice ale unor torrente de munte secate, așa-numitele vadi. Albiile sînt atît de largi încît în ele încap orașe și ogoare, iar avioanele pot ateriza în bune condițiuni. Pe neașteptate, în plin deșert, zărim o așezare care amintește de Manhattanul new-yorkez. Spre țării se înalță niște cuburi cu multe etaje, despărțite prin străzi drepte și înguste. E Shibam, orașul zgîrie-norilor, cum i se spune, construit în pustiu.

Și într-adevăr, cînd te apropii de oraș te crezi pur și simplu la New York. Casele sînt, e adevărat, mai scunde, au doar 10—12 etaje și în loc de beton armat sînt ridicate din nisip și lut, dar aspectul general aduce cu cel din reclamele „Pan-American“. Lipsește numai bătrîna „Queen Mary“ ancorată la cheiul new-yorkez; în schimb, regine ale deșertului — cămile — există cîte vrei. Cum a luat naștere originala așezare în nisipurile încinse ale Arabiei? De obicei, orașele aflate pe drumurile străbătute de caravane erau împrejmuite de ziduri groase ca să se poată apăra împotriva atacurilor beduine. La Shibam, fiecare casă era o fortăreață. Primele etaje aveau nișe în loc de ferestre; orașenii locuiau în caturile de sus. Vai de cei care se apropiau cu intenții rele de zidurile orașului.

Zgîrie-norii shibamezi sînt foarte interesant construiți. Clădirile sînt de fapt niște labirinte cu multe trepte și uși. Dacă ajungi totuși, cu ajutorul unui însoțitor, la ultimul etaj și omul te părăsește, singura posibilitate de a ieși din casă este să te arunci pe nisip de la etajul zece, căci altfel e imposibil să găsești de unul singur ieșirea.

L. Koriavin

— Căpitane, am impresia că n-ai calculat bine direcția.

Desen de O. Tesler

pe Ameren cu ochi încremeniți de parcă ar fi fost morți. Cît îl ținură puterile, pescarul alungă fiarele cu pietre, dar în cele din urmă acestea instituirea o adevărată blocadă. Salvarea îi veni absolut întîmplător: o barcă trecu pe lângă insulă și-l transportă, în stare gravă, la Mukalla.

Mukalla ni s-a ivit în fața ochilor ca un miraj. De pe coasta muntelui se deschidea o priveliște superbă: înaintînd în mare, orașelul sclipea în soare cu casele albe ca zăpada, reliefate pregnant pe fondul galbui-roșietic al asfințitului tropical. Totul în jur era transparent și părea un tablou ireal, un miraj. Cînd am intrat însă în oraș, priveliștea feerică a dispărut, Casele își pierduseră strălucirea, iar străzile erau învăluite în nori de praf.

Locuitorii din Mukalla au intrat în contact cu străinii de puțină vreme și vizitatorii nu se bucură în ochii băștinașilor de prea mare prețuire. Am fost și noi priviți cu multă luare aminte și la început nu ne puteam da seama ce înseamnă luciul din ochii localnicilor; bunăvoință sau ostilitate. Dar cînd am ajuns în mijlocul unei mari mulțimi adunate într-o piață rotundă, ca trasată cu compasul, ne-am convins că eram primiți cu bunăvoință. Chiar în fața noastră se afla un bărbat cu plete și barbă deasă, care în viața lui n-a auzit probabil de compas. Era gol pînă la brîu și desculț. Pantaloni, aducînd cu o fustă, îi constituiau singurul obiect de îmbrăcăminte. La brîu, însă, purta o „Jambia“ încovoiată, cu mîner de argint. Era atît de bine dispus, încît, la

**PENTRU POLIGLOȚII
ÎN DEVENIRE**

**Să învățăm 2796
de limbi străine?**

Nimic nu ne scutește de învățarea limbilor străine. Nici chiar marele număr de traduceri. Până și într-o țară ca U.R.S.S., în care volumul traducerilor e impresionant, editurile reușesc să pună la dispoziția cititorilor abia 1,5 la sută din totalul cărților apărute pe glob. Ca să nu mai vorbim de literatura tehnică și științifică, a cărei cunoaștere necesită promptitudine, dar a cărei transpunere într-o altă limbă durează uneori câțiva ani. Cite capodopere ale literaturii artistice rămân multă vreme necunoscute, din această cauză? „Divina Comedie”, „Gargantua și Pantagruel”, tragediile lui Shakespeare au fost traduse în multe țări cu o întârziere de sute de ani de la apariția lor. În sfârșit, mai e nevoie oare să completăm această pledoarie cu argumentul că în zilele noastre „homo turisticus” trebuie să cunoască limbi străine pentru a putea comunica cu semenii lui din alte țări?

„Deosebirea de limbă sînt una dintre cele mai mari nenorociri ale existenței noastre”, a spus Voltaire. Ce limbi străine și cite trebuie deci să învățăm pentru a diminua cît de cît această nenorocire? Firește, nu toate cele 2796 de limbi existente azi pe glob (făcînd abstracție de așa-numitele limbi moarte: latina, greaca veche, hitita etc.). Să începem prin a lua în considerare cele 13 limbi vorbite, fiecare, de peste 50 de milioane de oameni. Iată-le (cifrele indică numărul de oameni care le folosesc)

Chineza	700
Hindi (și urdu)	280
Engleza	270
Spaniola	150
Rusa	130
Germana	100
Japoneza	100
Franceza	80
Indoneziana	80
Portugheza	80
Araba	70
Bengali	60
Italiana	60

Cunoscînd aceste 13 limbi oficiale în 65 țări am putea sta de vorbă cu peste 2/3 din populația globului. Necesitatea cunoașterii unei limbi nu e impusă, însă, de numărul celor care o vorbesc, cît mai ales de volumul de informații pe care ni-l poate furniza. Astfel, dacă cineva vrea să învețe o limbă străină cu intenția de a cerceta un cît mai mare număr de publicații periodice ar trebui să-și îndrepte atenția spre engleză. Într-adevăr, în limba engleză se tipăresc în fiecare zi tot atîtea ziare cîte apar în toate celelalte limbi de pe glob. Locul doi din acest punct de vedere îl ocupă spaniola, urmată de: germană, chineză, limbile din India, franceză, portugheză, rusă, japoneză, olandeză, italiană.

Așa stau lucrurile cu zierele. Cînd e vorba, însă, de cărți, ierarhia limbilor suferă din nou modificări. În frunte se află limba rusă (în această ordine de idei, în grupul primelor zece limbi, din care fac parte engleza, germana, japoneza, franceza, spaniola, italiana, e citată și limba română). Cele mai multe volume tehnice apar de asemenea în limba rusă. Pe locurile următoare se situează engleza, germana, japoneza.

Din cele arătate pînă acum rezultă că un inginer trebuie să cunoască limbile rusă și engleză, dar și germana și japoneza, ultima figurînd cu perseverență pe locul patru. Turistii, însă, trebuie să aibă în vedere așezarea geografică a limbilor. Spaniola, de exemplu, e vorbită în 20 de țări (ca limbă oficială, bineînțeles), engleza în 15, araba în 13, franceza în 9, germana în 3. Așadar, cunoscînd aceste 5 limbi putem să ne simțim aproape ca acasă în 60 de țări, să conversăm cu 30 la sută din populația globului și să citim 80 la sută din cărțile, zierele și revistele apărute în lume, presupunînd firește că limbile respective nu depășesc hotarele acestor țări. În realitate, însă, puterea lor de circulație e mult mai mare.

În concluzie, nenorocirea de care vorbea Voltaire nu e chiar atît de mare. Cei ce cunosc 4 sau 5 limbi din cele 2796 își pot satisface necesitățile și chiar capriciile.

I. Sumin

O goeletă veche poate foarte bine adăposti o cafenea — constatată locuitorii din Tallin (R.S.S. Estonă), gustînd acum din plin plăcerea de a se lăsa legănați de valuri, de a fi serviți de ospătari în uniformă de marinari și de a sorbi dintr-un cocteil botezat „Lup de mare”

**AVERTISMENTUL
ASTRONOMILOR**

**Accidentele auto
și exploziile solare**

E un fapt cert: numărul accidentelor de circulație sporește brusc (uneori de patru ori!) a doua zi după exploziile din Soare.

Pentru a ajunge la această concluzie oamenii de știință au studiat reacțiile conducătorilor auto înainte, în timpul și după fenomenul astronomic amintit. În felul acesta s-a constatat mai întîi că în perioada cînd astrul luminos se află în plină fierbere, reacțiile oamenilor sînt... încetinite în comparație cu răs-timpul de calm solar. La această concluzie au ajuns, după studii de cîțiva ani, colectivul catedrei de medicină legală a Institutului de medicină din Tomsk (Siberia) și mai mulți specialiști din Hamburg și München.

Ducînd mai departe cercetările, A. Podșibeakin, de la Institutul de fiziologie clinică din Kiev, a descoperit că principala vinovată de această stare de lucruri e pielea omului. El a stabilit că anumite porțiuni de piele au un potențial electric foarte ridicat (diferit de la om la om), care își modifică intensitatea în decurs de 24 de ore (valorile de dimineață, de pildă, nu sînt identice cu cele de seară). Apoi, încercînd să găsească o corelație între influența mediului exterior și modificările „încărcăturii electrice” a pielii, cercetătorul kievlean a remarcat că ele se supun căpriciilor activității solare. Orice perturbare în Soare găsește ecou în ritmul electric al pielii, așa încît, reprezentate grafic, curbele activității solare și ale electricității umane sînt aproape identice. Iar orice „explozie electrică” de pe piele e urmată de o încetinire a reacțiilor.

De ce se produce însă fenomenul uman a doua zi după cel solar? Întrucît atunci ajunge pînă la noi avalanșa de particule expulzate de Soare și pe care o simțim... pe propria noastră piele.

Accidentele de circulație pot fi deci prevenite și cu ajutorul astrofizicienilor. Avertizați că în Soare s-a produs o explozie, în ziua imediat următoare conducătorii auto trebuie să circule cu mai multă prudență.

DISPARIȚII

**Isprăvile
unei ființe agresive**

Împărțind toate speciile de plante și animale în dăunătoare și folositoare, omul le extermină pe cele dintii și le ocrotește pe celelalte. Nu ne vom opri asupra criteriilor care stau la baza a-

cestei împărțiri și care, de altminteri, au suferit schimbări de-a lungul anilor. Vom arăta doar cîteva urmări ale agresivității omului față de animalele considerate de el dăunătoare sau pur și simplu nefolositoare.

Pe glob au mai rămas numai cîteva mii de maimuțe antropoide, dintre care cei mai amenințați sînt urangutanii. Dacă nu li se vor crea condiții favorabile de existență, ei vor dispărea încă în acest secol, fără ca oamenii de știință să fi reușit a-i studia în condiții naturale. Or, observarea lor ar fi îmbogățit știința cu unele amănunte surprinzătoare, așa cum s-a întîmplat, de exemplu, cu cimpanzeii și gorilele. Începută abia în 1964, studiarea acestora în mediul natural ni i-a înfățișat într-o lumină nouă. Jucăușii cimpanzei, de pildă, ruda nr. 1 a omului, fiindu-i cei mai apropiați după grupa și compoziția singelui, s-au dovedit în libertate fiare singeroase, care omoară și mănîncă maimuțele mici, pe cîtă vreme uriașele gorile, rudele noastre nr. 2, sînt exclusiv

Porumbelul-gigant a rămas doar o amintire

terbivore. Pașnice din fire, ele evită încăierările cu alte animale.

Ultimul leu din Algeria a fost ucis în 1831, iar în Maroc în 1922. Dar și în restul Africii, patria leilor, aceste animale sînt din ce în ce mai rare. De pe același continent a dispărut, încă acum un secol, o varietate foarte interesantă de zebra, vîrgată numai pînă la jumătatea corpului. Unica supraviețuitoare a murit, la începutul secolului nostru, într-o grădină zoologică din Londra.

Au fost exterminați și porumbelii gigantici care populau altădată insulele Mascarene. Cîntărind pînă la 16 kg, aceste păsări își pierduseră capacitatea de a zbura, devenind o pradă și mai ușoară pentru om (pînă la venirea europenilor în insulele Mascarene n-au existat animale carnivore). Aceiași soartă au avut-o și porumbelii călători din America de Nord. Trăind în colonii de sute de mii și milioane de exemplare, această specie de păsări mai era încă în secolul trecut cea mai numeroasă din lumea înaripată. În 1909, însă, a fost oferit un premiu de 1500 dolari persoanei care ar descoperi un cuib de porumbel nord-american. Pînă în momentul de față premiul n-a fost atribuit nimănui.

În sfârșit mai amintim, printre alte dispariții, pe aceea a bourului, strămoșul cornuțelor de azi. Ultimul reprezentant al acestei specii a fost exterminat acum 300 de ani.

I. Birinkov

CALEIDOSCOP

Să se trezească somnorozii

Suferinzi de insomnie au la dispoziție lor un mare număr de preparate care le alină suferința. Dar somnorozii? Deșteptătoarele, oricît ar fi de sonore, nu reușesc întotdeauna să-i trezească. În ajutorul celor care au un somn vecin cu moartea a venit un ceasornicar italian, care a inventat un mecanism special. Ceasul pentru somnorozii începe prin a emite un sunet obișnuit, ca al oricărui deșteptător. Dacă nu e întrerupt, continuă cu un vaiet ce aduce a sirenă de vapor, apoi cu un strident claxon de automobil. Se întîmplă, însă, ca somnorozilor să nu le pese nici de aceste sunete și atunci deșteptătorul imită un tir prelung de mitralieră și, în cele din urmă, o salvă de tun.

Haine pentru oi

În primele luni după ce sînt depozitate de călduroasa lor blană, oile din Australia suferă de pe urma ploilor reci și multe din ele pier. În ultimul an, însă, cercetătorii australieni au reușit să reducă pierderile de la 55 la 5 la sută, confecționînd pentru oile tuse haine din masă plastică. Ele sînt concepute în așa fel încît după cîteva săptămîni — atît le trebuie oilor pentru a-și recăpăta o blană acceptabilă — panglicile cu care sînt fixate se uzează și animalele se debarasează singure de învelișul protector.

**A BEA SAU
A NU BEA?**

**Cum au devenit
nordicii cafegii?**

Suedia se situează astăzi pe unul dintre primele locuri în consumul de cafea pe cap de locuitor. A fost o vreme, însă, cînd scandinavii priveau cu multă neîncredere micile boabe cafenii originare din sudul îndepărtat. Suspiciunea lor a durat pînă în secolul XVIII, cînd întrebarea „A bea sau a nu bea?” a început să fie pusă cu tot mai multă insistență. Pînă la urmă, în bătălia pentru și contra cafelei a intervenit însuși regele Gustav al III-lea al Suediei. Acesta a grațiat doi frați gemeni cu condiția, însă, ca unul din ei să bea tot restul vieții cantități mari de ceai, celălalt de cafea.

Din ziua aceea cei doi gemeni au consumat conștiincios băuturile care le-au salvat viața. Dozele erau prescrise de un medic în cantități din ce în ce mai mari. Același medic controla cu regularitate starea sănătății lor. Rezultatele: băutorul de ceai și-a dat obștescul sfîrșit la 83 de ani. Băutorul de cafea i-a supraviețuit. De atunci, nimic n-a mai împiedicat expansiunea triumfală a cafelei în Scandinavia.

O. Gurcenski

Poșta medicului

(Urmare din pag. 8-a)

POPESCU P. — Govora: Este evident că tulburările sexuale sînt consecința cronicizării prostatitei. Vă propunem să încercați această schemă de tratament: Streptomicină (2 g) + Cloramfenicol (3 g) + Sulfatiazol (14 g) luate după cum urmează: în prima și a doua zi câte 1 g streptomicină (dimineața și seara câte 0,50 g) concomitent cu 1 g de Cloramfenicol (0,250 g din 6 în 6 ore) și 5 g Sulfatiazol (5×2 tablete). În ziua a 3-a se continuă cu 1 g Cloramfenicol (4×0,250 g) și 8 tablete (4×2) de Sulfatiazol. Asociați băi cit mai calde de sezut și, eventual, masaj prostatic. Abia după aceea reluați cu o nouă cură de Folcisteină U. Afecțiunea dv. are ca principiu terapeutic: răbdare și iarăși... răbdare.

MAXIMILIAN — Oravița: Principalele boli venerice, adică cele care se contractează cele mai adeseori prin contact sexual sînt: sifilisul, blenoragia, uretritele negonococice, șancrul moale, limfogranulomatoza inghinală (boala Nicolas-Favre), vegetațiile veneriene (condilomatele acuminat) și, bineînțeles, tricomonaza genitală. Pentru o informare mai detaliată, citiți broșura „Bolile venerice” de dr. Al. Mincu, recent apărută în Ed. Medicală.

S. T. ILEA — Baia de Criș, Jud. Hunedoara: În fenomenele de oboseală a memoriei, cure îndelungate și alternative de Glutarom (8 drajeuri/zi), Rheinleithin (3-4 capsule/zi), Fosfobion (o fiolă buvabilă/zi), Remineron (3-4 lingurițe/zi), Complex B (4-5 drajeuri/zi), vitamina B₁ (1-2 cpr/zi) reprezintă un „dopping” cu bune rezultate.

SPERANȚA — Deva: De cele mai multe ori, insuccesele terapeutice în crizele epileptice ale copiilor peste 6 ani se datoresc faptului că nu se fac asocierile medicamentoase cele mai indicate sau nu se utilizează doza eficientă de medicament. Cum principiu esențial este individualizarea, cu tatonări continue, noi nu vă putem enumera decît cele mai eficiente medicamente, urmînd ca un medic special-

ist să stabilească cea mai bună conduită de tratament: Luminal (0,10-0,30 g, în doze fracționate), Bromoval (0,60-1,80 g/zi), Etotoin (0,50-1 g/zi. Doza maximă 3 g=6 cpr/zi), Mysoline (0,75 g-1,50 g/zi), Tridiona (0,60 g-1,20 g/zi), Fenuron (1-2 g/zi).

C. D. V. — București: 1) Menarha (prima menstruație), indiciu obiectiv al „intrării” în pubertate are loc — cel puțin teoretic — între 11-17 ani. Prin urmare nu e încă motiv de îngrijorare, dar nici de indiferență. Însotită de mama dv. (mama trebuie să știe totul!) este bine să consultați un endocrinolog. 2) Micromastia este o consecință a întârzierii pubertății. 3) În enurezis (mictiuni involuntare) tinctura de belladonna (15-20 picături, înainte de culcare) face somnul ușor și diminuează frecvența contracțiilor vezicii. Căutați să dormiți pe un pat tare, pentru ca somnul să fie mai puțin profund.

SILVESTRU NOR — Pitești: Judecînd după buletinele de analiză contradictorii pe care ni le reproduceți, S.O.S.-ul lansat de dv. pare a fi o falsă „alertă”. Repetați periodic analizele serologice și numai în cazul unor rezultate pozitive succesive faceți o cură penicilino-arseno-bismutică și patru cure bismutice cu pauze de 5-6 săptămîni între cure.

GIORDANO — Constanța: De ce vă grăbiți? Și fiindcă v-ați ales un pseudonim italian vă amintim un proverb de care e bine să țineți seama chiar pe limba lui: „Chi va piano, va sano e arriva lontano (Cine merge încet, umblă sigur și ajunge departe).

NICU VOICU — Buzău: 1) Vitaminele din grupul B și în special B₁, sînt folosite pentru combaterea efectului nociv al zgomotului. 2) Se pot consuma 2-3 antinevralgice pe zi, dar nu „à la longue”. 3) Pornind de la părerea populară, răspîdită și în S.U.A., că aspirina e bună la toate, personajul din „Cu singe rece” de Truman Capote consumă aspirine pentru înlăturarea oboselii; evident „tratamentul” nu are o bază științifică.

CONSUMAȚI PRODUSELE LACTATE SIBIANA

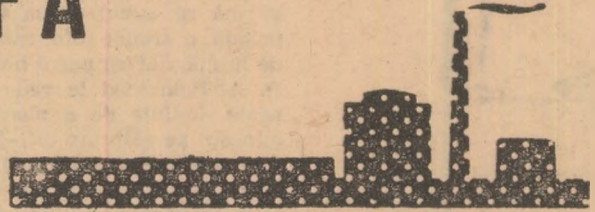

DE ASEMENEA, CERETI NOILE PRODUSE SPECIALE PENTRU SANDVIȘURI:

- * BRÎNZĂ TOPITĂ ÎN PASTE CU DIVERSE INGREDIENTE ȘI CONDIMENTE
- * BRÎNZĂ TOPITĂ CU SALAM SAU ȘUNCĂ

Combinatul pentru fibre artificiale BRĂILA

CFA

Produce și livrează pe bază de repartitie

- Celofibră tip lină
- Celofibră tip bumbac
- Rețele cord de mare rezistență
- Contecții din celofan normal tratat și hirtie pungi sau coli de orice dimensiune de la 1-4 culori, pentru ambalarea produselor de larg consum cu emblema și textul indicat de beneficiar, în orice cantitate și prompt.
- Sulfat de sodiu.

MICA ȘI MAREA PUBLICITATE

ISIAP

AGENZIA DE PUBLICITATE

Str. Eforiei nr. 6 București Tel. 16 79 45
RECLAMĂ EFICIENTĂ PRIN
PUBLICAȚIILE ADMINISTRATE DE I.S.I.A.P.

**ȚESĂTURI IMPRIMATE
DIFTINĂ FINET
PIJAMALE
INDIAN
ENKA**

și
ȚESĂTURI VORSITE ÎN FIR ȘI ÎN BUCATĂ
PENTRU CĂMAȘI ȘI COSTUME PRODUSE DE

Intreprinderile textile

GALATI

COMBINATUL DE CELULOZĂ ȘI HÎRTIE BRĂILA

CELOSTUF

TEHNOLOGIA

ȘOSEAUA VIZIRULUI

Produce și livrează pe bază de repartitie produse din stuf

- CARTON TRIPLEX
- CARTON DUPLEX
- CELULOZĂ PAPERARĂ
- CELULOZĂ PENTRU FIBRE ARTIFICIALE
- PASTĂ SEMICHIMICĂ

Ora mexicană

Nici o gazdă olimpică n-a fost mai contestată ca Ciudad de Mexico. Polemicile, protestele și demonstrațiile științifice ale erorii comise prin această alegere au răscolit mapamondul. Și nu se poate spune că ele erau neîndreptățite. Cînd medicul englez Roger Bannister a spus: „Dar nu se poate!, știa să spun: apreciatul profesor doctor de azi a fost primul alergător care a parcurs distanța de o mie de metri în mai puțin de patru minute. Cînd alți specialiști au arătat că lipsa de oxigen va influența negativ recordurile și starea sportivilor, știau și ei ce spun. Dar hotărîrea fu-

acum ne îndreptățesc să afirmăm cu entuziasm că ceea ce se aștepta a fi Olimpiada surprizelor, este și Olimpiada performanțelor uluitoare.

Da, altitudinea mexicană s-a dovedit pînă la urmă o problemă adevărată, s-a confirmat că sportivii, în afară de adversari, trebuie să învingă și riscurile lipsei de oxigen (de aceea au fost nu numai mari învingători, ci și mari învinși, și dintre ei, Ron Clarke, regele cimpiei, trebuie amintit în primul rînd cu respect). S-a confirmat și că probele „explozive“ sînt avantajate. Dar nimeni nu se aștepta chiar la atît. Recorduri mondiale făcute lăndări, noi recorduri revărsindu-se în elipsa stadionului cu impetuozitatea ploii tropicale.

Spectacolul sportiv de la Ciudad de Mexico este de o rară frumusețe și grandoare. Dincolo de condițiile de climă, de tehnică și de organizare, el e făcut de om, care se întrece pe sine însuși, care împinge tot mai departe limitele posibilităților sale. Deci, Omului, omagiul nostru.

I. Iașin

SUBIECT BANAL ?

Ipostazele micului dejun

Intr-o carte de bucate autorul arată că dimineața, cînd ne pregătim să mergem la lucru, trebuie să fim mulțumiți de gustarea pe care am luat-o, de viață și de noi.

Dar îndeplinim toți această condiție? Trebuie să recunoaștem că adesea primim micul dejun cu superficialitate, îl reducem la câteva înghițituri de ceai rece și un sandviș, spunîndu-ne că vom minca pe săturate mai tîrziu, la prînz și seara.

Medicii sînt, însă, de altă părere. Ei afirmă că micul dejun trebuie să cuprindă o treime din cantitatea zilnică de hrană, dar cu patru mese pe zi. Prof. A. A. Pokrovski le vede astfel: dimineața, înainte de a pleca la lucru, să mîncăm pe săturate (25—30 de procente din rația calorică zilnică); apoi, în pauză, o gustare ușoară (10—15 la sută din rația calorică); un prînz bun (35—40 la sută); o masă de seară relativ ușoară (15—20 la sută).

Dar aceasta ar fi o situație ideală. Să o amînăm deocamdată și să ne întoarcem la micul dejun. Ce mîncă omenirea dimineața?

În bucătăriile engleze se prepară „porridge“-ul, tradiționala fiertură de fulgi de ovăz (pentru o porție se fierbe un pahar de fulgi de ovăz într-o treime de litru de lapte, se adaugă puțină sare, o linguriță de unt, bucățele de nuci și de migdale, fructe proaspete tăiate mărunt) precum și sandvișuri cu unt, ridichi și pătrunjel verde. La masă se

mai servește suncă sau mezeluri slabe cu castraveți. Toate acestea se beau cu ceai „englezesc“ sau „alb“ — un ceai foarte tare la care se adaugă o linguriță de lapte sau de frișcă.

Micul dejun al americanilor este și mai consistent: în primul rînd paharul de suc de fructe absolut obligatoriu, după care urmează griș cu lapte, omletă cu suncă, un pahar cu lapte și, separat, o ceașcă de cafea nu prea tare. La sfîrșit, fructe. Dar ritmul vieții americane este atît de trepidant încît oamenii pot îngurgita în liniște aceste cantități, că tot nu se îngrașă. Poate și pentru că micul dejun descris mai sus e foarte bogat în vitamine, care tonifică organismul fără a amenința echilibrul ponderal.

Nici scandinavii nu uită de vitamine, mai ales cînd e vorba de copii. Dimineața, în bucătăria lor se răspîndește aceeași aromă de fulgi de ovăz. Numai că fructele nu se adaugă în fiertură ci, dimpotrivă, la o salată preparată din fructe de sezon se adaugă două linguri de fulgi de ovăz, o linguriță de zahăr și un pahar de lapte. La masă se mai servește sandvișuri cu unt și brînză de vaci presărate cu verdeață și împodobite cu o felie de roșie. Uneori, pentru variație, brînză se amestecă cu miere.

Germanii consideră că vitaminele, adică fructele proaspete, legumele, sucurile, pătrunjelul și ceapa verde sînt în mod special necesare celor care duc o viață foarte încordată. Iată cum arată micul dejun pe masa lor: un pahar de suc de fructe, o felie de piine cu unt „verde“ (amestecat cu pătrunjel, mărar și ceapă verde tocate mărunt), brînză sau mezeluri slabe, castraveți murați.

Unii gurmanzi germani susțin că nu există pe lume gustare mai bună decît salata de legume și fructe verzi, dresă cu zahăr și cu suc de lămîie, o porție de „biftec tătărăsc“ (carne crudă tocată, bine sărată și piperată, la care se adaugă un gălbenuș de ou și ceapă tăiată mărunt) și, în sfîrșit, o ceașcă de ceai tare, puțin îndulcit, servită cu piine prăjită și marmeladă de fructe.

Francezii mîncă relativ puțin dimineața. Dar dacă micul dejun e într-adevăr mic, în schimb la 12 — oră de pauză respectată cu sfințenie — îl compensează din belșug.

Să zăbovim însă la micul dejun francez. Din ce se compune? Elementele lui nelipsite sînt cafeaua foarte tare cu mult lapte, care se servește separat, și faimoasele chifle franțuzești, proaspete și crocante, sau cornuri. În afară de asta, după gust: piine prăjită cu miere sau gem, ouă fierte moi, brînză de vaci preparată în diferite feluri.

Așadar, vă oferim cea mai deplină libertate de creație, aveți de unde alege.

În încheiere. încă un cuvînt. Oamenii văd unul și același lucru în mod diferit. Pentru unii, o ceașcă de cafea e doar o ceașcă de cafea, pentru alții cîteva clipe de deliciu. „Bucuria vieții se întruchipa pentru mine în prima sorbitură de băutură fierbinte, aromată — amestec de cafea, lapte și griu... care mă făcea să mă simt legat, pe aceste planșii exotice, cu întreg Pămîntul“.

Așa scria Saint-Exupery.

A. Glauberman-Izarova

DANSURI MODERNE

Yum-yum

Astă vară, pe litoralul adriatic al Italiei, puteai să umbli mult și bine după o cameră de bicicletă. Un confrate italian care, cuprins de nostalgia ritmurilor domoale, a divorțat pe un timp de mașină și a pornit cu un cărucior în căutarea subiectelor estivale, a descoperit în orașul Riccione, unde a rămas în pană, toate atelierile de reparatii... Și a aflat cu uimire că vina acestei

Așa arată „aplecarea“

crize o poartă... yum-yum, noul dans care face furori în Italia.

Fiindcă e greu de bănuț ce legătură poate fi între un dans și o cameră de bicicletă, vă vom spulbera numai decît nedumerirea. Yum-yum nu poate fi dansat altfel. Partenerii își trec camera după talie și în cercul ei elastic execută cele douăsprezece figuri de bază plus ce le mai trece prin mîntre. Improvizarea este admisă fără limite. Dar dodecalogul e obligatoriu. Cele douăsprezece „porunci“ ce codifică mișcările în care se descompune yum-yum-ul sînt: brînci, sus, șold drept, șold stîng, răsucire, aplecare, îmbrățișare, despărțire, balansare, titirez etc. etc. Acest argo nu spune nimic neinițiatilor. Sub aparența banală a cuvîntelor se disimulează, însă, mișcări care cer virtuți acrobatice. Să luăm, de exemplu, „aplecarea“. Dansatoarea trebuie să se lase pe spate pînă atînge podeaua cu capul, susținută numai de mîinile partenerului și de fragila cameră de bicicletă.

Bineînțeles, ca în cazul tuturor dansurilor, și yum-yum face finalmente concesii. Numai „esteții“ săi îl execută ultracorect. În rest, fiecare cum poate. Parcă valsul era dansat de toată lumea impecabil? Cum însă vîrsta medie a yum-yumiștilor e 16 ani, există condiții ca „noutatea '68“ să fie executată corect în proporții de masă.

În sfîrșit, mai trebuie semnalat că, după ce twistul și shake-ul i-au despărțit pe parteneri, lăsîndu-i să se descurce pe cont propriu, yum-yum îi unește iar, refăcînd cuplul. Și că, spre deosebire de celelate două, în noul dans gestica coregrafică nu mai depinde de ritm. Contează nu pașii, ci mișcările trunchiului, ale brațelor, ale capului.

A. Osipenko

Interviu cu un baschetbalist
Desen de A. Grunin

sese luată și nu se mai putea da înapoi. Celor interesați nu le mai rămînea decît să-și suflece minciile și să se aștearnă pe treabă.

Probele olimpice au fost împărțite în trei categorii: 1) Specialități „explozive“ (care nu durează mai mult de circa un minut) și „anaerobe“ (nu au nevoie de oxigen). În această categorie au fost trecute toate cursele de viteză, plate și cu obstacole, pînă la 400 metri; întrecerile de înot pînă la 100 metri; săriturile de la trambulină; gimnastica și halterele; cursele cicliste de viteză pe pistă; 2) Specialități „de fond“ (care durează mai mult de un minut) și „aerobe“ (au nevoie de oxigen). Din această categorie fac parte alergările de la 800 metri în sus; toate formele de canotaj; cursele cicliste pe șosea și cele de urmărire pe velodrom; 3) Specialități „intermitente“, care nu cer eforturi susținute și care permit perioade de „refacere“. În aceste sporturi oxigenul e necesar, dar existînd pauzele, „debitul“ lui poate fi îmbunătățit. Din această categorie fac parte fotbalul, baschetul, voleiul, boxul, luptele, tirul.

După această împărțire au început calculele: evident, probele care se vor resimți cel mai mult de lipsa de oxigen vor fi cele de fond. În această categorie se vor obține, deci, rezultate mai slabe (bineînțeles, în funcție de valoarea atletului). În ce privește întrecerile de înot se prevedea, de exemplu, că vor fi bătute foarte puține recorduri olimpice și doar pe distanțele de pînă la 100 de metri. Pentru cursa de 5000 de metri, cursă de fond tipică, pronosticurile indicau că învingătorul va iuregistra un timp mai mare cu peste jumătate de minut decît cel pe care l-ar fi putut realiza la șes.

În schimb probele „explozive“ erau privite cu optimism. În cazul lor condițiile altitudinii mexicane erau considerate chiar favorizante. Rezistența mai mică a aerului, micșorarea forței de gravitație erau atuuri pentru sprinteri, săritori, alergători.

În sfîrșit, probele „intermitente“ rămîneau cumva la o parte de această agitație generală. Neîntîlnind legate de recorduri și de măsurători, ele intrau mai puțin în discuție.

Și a bătut ora mexicană...

Cînd scriem aceste rînduri, Olimpiada este încă în toi, dar rezultatele de pînă

O, ce bună e!